

Zavod za zapošljavanje
CRNE GORE

Employment Agency Of Montenegro

IZVJEŠTAJ O RADU
U 2008. GODINI

Podgorica, april 2009. godine

SADRŽAJ

	strana
UVOD	4
I OSNOVNI STATISTIČKI PODACI O NEZAPOSLENOSTI	7
II PROGRAMI I MJERE ZAPOŠLJAVANJA	9
1) Strucni tretman nezaposlenih lica	9
1. Informativni razgovori	9
2. Informativno–motivacioni seminari (radionice)	9
3. Intervjui i planovi zapošljavanja	9
2) Programske aktivnosti	9
1. Saradnja sa poslodavcima	9
2. Priprema za zapošljavanje	10
2.1. Programi strucnog osposobljavanja za zanimanja	11
2.2. Programi sticanja posebnih znanja	11
3. Sezonsko zapošljavanje	13
4. Zapošljavanje pripravnika	14
5. Zapošljavanje nerezidentnih fizickih lica	15
6. Zapošljavanje teže zapošljivih lica	16
7. Javni radovi	17
7.1. »Neka bude cisto«	19
7.2. »Njega starih lica«	19
8. Profesionalna orijentacija	20
9. Centar za ljudske resurse	22
9.1. Anketa poslodavaca	22
9.2. CARDS – Reforma tržišta rada i radne snage	23
9.3. IPA Fond	24
9.4. Statistika	24
9.5. Casopis »Tržište rada« i druge publikacije	25
9.6. Web site	25
9.7. Medunarodna saradnja	25
9.8. Vodice za svršene osnovce	26
9.9. Evropska socijalna povelja	26
9.10. Nacionalna klasifikacija zanimanja	26
9.11. Festival obrazovanja	26
9.12. Baza podataka zaposlenih	27
3) Realizacija programa »Posao za vas«	28
1. Inovirani program samozapošljavanja	28
2. Zapošljavanje pripravnika	29
3. Priprema za zapošljavanje	30

4. Javni radovi	31
5. Program »Uspjecu«	32
6. Program »Šansa mladim menadžerima«	32
7. Poreske olakšice	33
III PRIVATIZACIJA AKCIJA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE	34
1) Prodaja akcija	34
1. Prodaja akcija putem javnog tendera (grupa 1 iz Plana)	34
2. Prodaja akcija putem aukcije (grupa 2 iz Plana)	34
3. Prodaja akcija na berzi (grupa 3 iz Plana)	34
2) Prodaja udjela	35
3) Realizacija privatizacionih ugovora u toku	35
4) Ukupan prihod od prodaje akcija	35
IV PROGRAM ZA KONTINUIRANO STIMULISANJE	
 ZAPOŠLJAVANJA I PREDUZETNIŠTVA U CRNOJ GORI	37
1. Podnijeti zahtjevi za kredit	38
2. Ocjene Regionalnih komisija	38
3. Odobreni krediti	38
4. Kontrola upotrebe sredstava	39
5. Finansijski podsticaj preduzetništva kod lica sa invaliditetom	40
V INFORMATICKE AKTIVNOSTI	41
VI PRAVNA REGULATIVA	43
1) Normativna djelatnost	43
2) Zapošljavanje stranih državljana	44
3) Osiguranje za slučaj nezaposlenosti	44
4) Pregled sudskih sporova	46
VII ODNOSI SA JAVNOŠĆU	47
VIII STATISTIKA TRŽIŠTA RADA	49
Prilog	63

UVOD

Funkcionisanje Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u 2008. godini odvijalo se kroz realizaciju aktivnosti predviđenih Programom zapošljavanja za 2008. godinu, Statutom Zavoda, Zakonom o zapošljavanju i drugim propisima iz djelokruga rada Zavoda. Izvještaj o radu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u 2008. godini sadrži informacije i pokazatelje o realizaciji planiranih zadataka. Na kraju Izvještaja je dodatak, koji se odnosi na Statistiku tržišta rada, i Prilog.

Osnovne aktivnosti Zavoda u 2008. godini su bile, kao i u ranijem periodu, usmjerene na podizanje kvaliteta ponude radne snage, radi lakšeg zapošljavanja. Takode je intenzivirana saradnja i sa poslodavcima, u cilju zadovoljavanja njihovih potreba. Time je Zavod, djelujući u pravcu jedne i druge grupe korisnika njegovih usluga, davao doprinos na smanjenju strukturne neusklađenosti ponude i tražnje na tržištu rada.

Ukupan broj evidentiranih nezaposlenih lica na kraju 2008. godine se smanjio i na dan 31.12. iznosio je 28.394. To je manje za 3.071 ili 9,76% u odnosu na stanje na dan 31.12.2007. godine (31.465 lica).

Stopa nezaposlenosti na kraju posmatranog perioda iznosila je 10,74% i manja je za 1,18% u odnosu na stopu utvrđenu na kraju 2007. godine (11,92%). Time je nastavljen višegodišnji pozitivan trend njenog intenzivnog pada.

Saglasno zakonskoj obavezi, slobodna radna mjesta (64.854) su kontinuirano oglašavana triput nedjeljno, u listovima: "Pobjeda" i "Dan", kao i na veb sajtu Zavoda. U 2008. godini je povećan broj oglašanih slobodnih radnih mjesta i broj zapošljavanja, kao i smanjen broj slučajeva novoprijavljenih lica na evidenciju nezaposlenih lica, u odnosu na pokazatelje iz 2007. godine.

Na obim aktivnosti ostvaren u okviru posrednicke funkcije ukazuju sljedeći osnovni pokazatelji:

- Broj nezaposlenih lica na dan 31.12.2008. godine – 28.394.
- Prosječan broj lica koja su tražila zaposlenje u posmatranom periodu – 29.514.
- Ukupan broj novih prijavljivanja lica na evidenciji Zavoda – 41.707.
- Ukupan broj novoprijavljenih lica (stanje na dan 31.12.2008. godine) – 12.061.
- Ukupan broj slučajeva novcane naknade – 95.101.
- Oglašena slobodna radna mjesta – 64.854.
- Broj urađenih individualnih planova zapošljavanja – 63.389.

- Broj nezaposlenih lica obuhvacenih informacijskim razgovorima – 8.950.
- Broj nezaposlenih lica obuhvacenih informativno–motivacijskim seminarima (radionice) – 859.
- Broj lica uključenih u programe obrazovanja i obuke za zaposlenje – 4.843.
- Broj obucavanih lica u Centrima za obuku u Herceg Novom, Podgorici i Beranama – 417.
- Broj zaposlenih lica sa evidencije Zavoda – 40.575.
- Broj lica zaposlenih na sezonskim poslovima – 7.105.
- Zapošljavanje pripravnika – 2.076.
- Zapošljavanje pripravnika čiji je staž finansirao Zavod – 1.139.
- Zapošljavanje nerezidentnih fizičkih lica – 57.766.
- Broj lica zaposlenih u javnim radovima – 1.190.
- Mladi obuhvaceni programima profesionalnog informisanja i savjetovanja – 20.000.

Pored navedenog u toku godine realizovane su i druge aktivnosti u Sektoru za zapošljavanje (Anketa poslodavaca, realizacija projekata Centra za ljudske resurse i dr.).

Zavod je, u skladu sa Planom privatizacije za 2008. godinu, u izvještajnom periodu nudio akcije i udjele na prodaju. Prodate su akcije šest akcionarskih društava i ostvaren ukupan prihod u iznosu od 101.509,78 Eur, a cine ga: prihod u novcu (34.355,78 Eur ili 33,85% od ukupnog prihoda) i prihod u obveznicama restitucije (67.154 Eur ili 66,15%). Pored ovog, ostvarena su i određena sredstva od prodaje stecajne mase društava u kojima je Zavod za zapošljavanje bio akcionar prije uvođenja stecaja (375.771,93 Eur), kao i na ime dividendi, ostvarenih u AD Plantaže »13. jul« – Podgorica i »Lovcen« osiguranju AD – Podgorica (76.655,55 Eur). Veoma je značajna činjenica da je u 2008. godini pokrenut postupak arbitraže pred sudom u Frankfurtu, po tužbi vecinskog vlasnika AD »KAP« - Podgorica, protiv tuženih: Države Crne Gore, Vlade Crne Gore, Fonda za razvoj Crne Gore, Fonda PIO Crne Gore i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Traži se iznos od 332.000.000 Eur.

U 2008. godini nastavljena je realizacija Programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva. Na osnovu analize dosadašnjih rezultata i istraživanja potreba budućih korisnika izvršene su određene korekcije u Programu, radi postizanja veće efikasnosti u postizanju cilja – pružanju podrške razvoju preduzetništva i povećanju zapošljavanja. S tim u vezi, od septembra je otpočela primjena Inoviranog programa, kojeg je odobrila Vlada Crne Gore. Program je realizovan u okviru projekta »Posao za Vas«. Posmatrano i u cjelini (citava godina) i od septembra 2008. godine postignuti su veoma dobri rezultati. U navedenom

periodu odobreno je 936 kredita vrijednih 5.619.724 Eur, cijom realizacijom je omogućeno otvaranje 1.335 novih radnih mjesta.

Mnoge aktivnosti u toku godine u Zavodu su informatički podržane. Glavne su bile: projektovanje i implementacija aplikacije »Anketa poslodavaca«, izrada Idejnog projekta video-konferencijskog sistema, zatim Izrada internet prezentacije programa »Osnove racunarske pismenosti« i Realizacija završnih ispita programa »Osnove racunarske pismenosti«. Predstavnicima Zavoda su ostvarili i zapaženo učešće na INFOFEST-u 2008.

Pravni sektor je u navedenom periodu vršio redovne aktivnosti, propisane Zakonom i Statutom Zavoda: u dijelu normativne djelatnosti (učesće u izradi predloga zakona: o radu, o zapošljavanju, o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, o zapošljavanju i radu stranaca, o nacionalnim i stručnim kvalifikacijama i dr, zatim u izradi podzakonskih akata: razne uredbe i pravilnici u vezi sa zapošljavanjem stranaca), ostvarivanja prava nezaposlenih lica po osnovu osiguranja za slučaj nezaposlenosti, kao i drugih prava nezaposlenih lica, u skladu sa Zakonom, izdavanja radnih dozvola stranim državljanima, intenziviranja sudskih sporova koji se vode pred nadležnim sudovima.

Zavod je u 2008. godini bio zastupljen u medijima, štampanim i elektronskim, što je umnogome približilo njegovo mjesto i ulogu u rješavanju problema nezaposlenosti.

U 2008. godini realizovane su i značajne aktivnosti u međunarodnoj saradnji Zavoda za zapošljavanje. Održano je više susreta sa predstavnicima Nacionalnih službi za zapošljavanje iz bivših jugoslovenskih republika i drugih zemalja. Predstavnicima Zavoda su, takode, učestvovali na više skupova organizovanih u inostranstvu. U martu 2008. potpisan je Protokol o međusobnoj saradnji sa Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine.

Od februara 2008. godine, Zavod je uključen u sistem Trezora Crne Gore, preko koga se ostvaruju svi primici i svi izdaci Zavoda. Navedeni programi i aktivnosti su realizovani iz Budžeta Zavoda, koji je bio planiran na iznos od 36.040.713,00 Eur. U navedenom periodu ostvareni su primici u iznosu od 34.156.020,98 Eur, što čini 94,77% od planiranih. Ukupni izdaci su iznosili 30.902.305,51 Eur ili 85,74% od planiranih. Pozitivni saldo u iznosu od 3.253.715,47 Eur se prenosi u naredni period.

I OSNOVNI STATISTIČKI PODACI O NEZAPOSLENOSTI

U tekstu koji slijedi navedeni su osnovni statistički podaci sa evidencija Zavoda o nezaposlenim licima koja traže posao (stanje je na 31.12.2008. godine, a u zagradi je dato stanje na 31.12.2007. godine, apsolutna i relativna razlika).

Broj nezaposlenih lica: 28.394 (31.469; manji za 3.075 lica ili za 9,77%).
Broj nezaposlenih žena: 12.763 (14.080; manji za 1.317 lica ili za 9,35%).
Učešće žena u ukupnom broju nezaposlenih lica: 44,95% (44,74%, povećano učešće za 0,21%).

Stopa nezaposlenosti je na dan 31.12.2008. godine iznosila 10,74%, što je manje za 1,18% u odnosu na stopu utvrđenu na kraju 2007. godine (11,92%).
Najniže stope nezaposlenosti su u opštinama Budva (5,34%) i Herceg Novi (6,74%), a najviše u opštinama: Cetinje (19,32%), Bijelo Polje (17,17%) i Žabljak (16,33%).

Broj nezaposlenih nekvalifikovanih i polukvalifikovanih lica (sa I i II stepenom obrazovanja): 7.656 ili 26,96% od ukupnog broja (8.006 ili 25,44%; manji za 350 lica, povećano učešće za 1,52%).

Broj nezaposlenih kvalifikovanih lica (od III do VIII stepena obrazovanja): 20.738 ili 73,04% od ukupnog broja (23.463 ili 74,56%; manji za 2.725 lica, smanjeno učešće za 1,52%).

Broj nezaposlenih lica do 25 godina starosti: 4.413 ili 15,54% (5.274 ili 16,76%; manji za 861, smanjeno učešće za 1,22%).

Broj nezaposlenih lica starijih od 50 godina: 10.084 ili 35,51% od ukupnog broja (9.281 ili 29,5%; veci za 803, povećano učešće za 6,01%).

Broj nezaposlenih lica koja su duže od godinu dana na evidenciji Zavoda: 15.774 ili 55,55% od ukupnog broja (18.774 ili 59,67%; manji za 3.000, smanjeno učešće za 4,12%).

Broj nezaposlenih lica koja prvi put traže zaposlenje: 13.033 ili 31,25% od ukupno prijavljenih (12.775 ili 30,07%; veci za 258, povećano učešće za 1,18%).

Broj nezaposlenih lica koja prvi put traže zaposlenje, a nemaju radni staž: 6.670 ili 23,49% od ukupnog broja nezaposlenih (8.397 ili 26,68%; manje za 1.727, smanjeno učešće za 3,19%).

Najveći broj nezaposlenih lica je u Birou rada Podgorica (sa kancelarijama u Kolašinu, Danilovgradu i Cetinju) - 8.907 lica ili 31,37% od ukupnog broja (8.857 ili 28,15%; veci za 50, povećano učešće za 1,22%).

Najmanje nezaposlenih lica je na području Biroa rada Bar (sa kancelarijama u Budvi i Ulcinju) - 2.571 ili 9,05% od ukupnog broja (3.269 ili 10,39%; manji za 698, smanjeno učešće za 1,34%).

U 2008. godini oglašeno je 64.854 slobodnih radnih mjesta, kroz 33.851 prijavu o slobodnim radnim mjestima, što je za 929 ili 1,45% više nego u 2007. godini (63.925).

Na neodređeno vrijeme je oglašeno 17.470 ili 26,94% od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta, dok je na određeno vrijeme oglašeno 34.511 ili 53,21%.

Od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta na zapošljavanje pripravnika otpada 3.703 ili 5,71%, dok na kategoriju ostale vrste radnog odnosa (pripravnik - volonter, dopunski rad, privremeni i povremeni poslovi, sezonski poslovi, privremeno radno angažovanje, zapošljavanja invalida) otpada 9.170 ili 14,14% svih oglašanih slobodnih radnih mjesta u 2008. godini.

Posmatrano prema vrsti radnog mjesta, 34.122 ili 52,61% su novootvorena radna mjesta, dok su 30.732 ili 47,39% upražnjena radna mjesta.

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta je u trgovini, opravci motornih vozila i predmeta za domaćinstvo (19.592 ili 30,21%), zatim u turizmu i ugostiteljstvu (10.077 ili 15,54%).

Prema informacijama dobijenim od strane poslodavaca putem obrasca E3, sa evidencije Zavoda za zapošljavanje ukupno je zaposleno u 2008. godini 40.575 lica, što je za 373 ili 0,93% lica više u odnosu na 2007. godinu.

Posmatrano po opštinama, najviše lica je zaposleno u opštinama: Podgorica – 14.492 ili 35,71% od ukupnog broja, Herceg Novi – 4.244 ili 10,46% i Nikšić – 3.935 ili 9,69%.

Najmanje lica je zaposleno u opštinama: Plav – 57 lica ili 0,14% od ukupnog broja i Šavnik – 2 lica ili 0,005%.

Najviše su zapošljavani srednjoškolci sa četvrtim stepenom obrazovanja - 14.104 ili 34,76% od ukupnog broja, sa trecim - 11.327 ili 27,91%, dok je najmanje evidentirano zapošljavanja lica sa VIII stepenom obrazovanja – 3 ili 0,007%.

Od ukupnog broja zapošljavanja, 20.618 ili 50,81% se odnosi na novootvorena radna mjesta, dok su 19.957 ili 49,19% upražnjena. Na neodređeno radno vrijeme je zaposleno 10.656 lica ili 26,26%.

Najviše zapošljavanja je bilo na poslovima u trgovini na veliko i malo, opravci motornih vozila i predmeta za domaćinstvo – 13.987 ili 34,47% od ukupnog broja i u ugostiteljstvu i trgovini – 5.302 ili 13,07%.

II PROGRAMI I MJERE ZAPOSŁJAVANJA

1) STRUCNI TRETMAN NEZAPOSLENIH LICA

1. Informativni razgovori

U 2008. godini kroz informativne razgovore, kao oblik om rada sa nezaposlenim licima, prošlo je 8.950 lica (u 2007. godini 10.252).

2. Informativno–motivacioni seminari (radionice)

U 2008. godini informativno-motivacionim seminarima bilo je obuhvaceno 859 nezaposlenih lica (2.917 u 2007. godini). Analize pokazuju da ovi seminari vrlo podsticajno uticu na nezaposlena lica da aktivno traže posao, a isto tako podsticu ih na aktivno učešće u programima Aktivne politike zapošljavanja.

3. Intervjui i planovi zapošljavanja

U izvještajnom periodu uradeno je 63.389 planova zapošljavanja (u istom periodu prethodne godine 70.445) i izvedeno 95.226 realizacija planova zapošljavanja (109.442). Svako nezaposleno lice je dobilo svoje planove zapošljavanja.

2) PROGRAMSKE AKTIVNOSTI

1. Saradnja sa poslodavcima

Vec nekoliko godina, otkad Zavod sprovodi aktivnu politiku zapošljavanja, realizuje se aktivan odnos prema svim ucesnicima u tom procesu, prije svega prema poslodavcima kao kljucnim cinionicima, kako za kreiranje, tako i za realizaciju i razvoj programa zapošljavanja.

U toku 2008. godine preduzete su aktivnosti u pravcu organizovanja: sajмова, okruglih stolova, ukljucivanja poslodavaca u obuke, izradu programa, monitoring i evaluaciju obuka, kreditiranje, zapošljavanje pripravnika, sezonsko zapošljavanje, javne radove i drugo.

Putem sprovođenja ankete kod poslodavaca, Zavod uključuje poslodavce i u planiranje i analizu tržišta rada.

Na taj način raste iz godine u godinu povjerenje poslodavaca u instituciju Zavoda za zapošljavanje kao partnera, što pokazuju rezultati ankete sprovedene kod poslodavaca u 2007/08. godini.

U cilju unapređenja rada sa poslodavcima, Zavod je u biroima rada pokrenuo aktivnosti na realizaciji formiranja posebnih odjeljenja za rad sa poslodavcima, u kojima će se efikasno i na jednom mjestu pružati usluge poslodavcima. Do sada je u biroima rada Podgorica, Bar i Herceg Novi prostorno, kadrovski, informaciono i tehnicki već sve završeno, a naredne godine će se aktivnosti nastaviti i u drugim biroima. Nova odjeljenja za rad sa poslodavcima, pored usluga koje neposredno pružaju savjetnici u Zavodu, daju i mnoštvo informacija putem korišćenja racunara, brošura, publikacija, uputstava.

Za sada je moguće obezbijediti podatke o broju objavljenih slobodnih radnih mjesta i zaposlenih posredstvom Zavoda, a planira se u 2009. godini i dosta dodatnih informacija u radu savjetnika za rad sa poslodavcima jer je aplikativni program završen. Podaci će se odnositi na broj pozvanih lica po oglasu, broj pripremljenih lica i broj onih koji su prošli selekciju i sl.

U toku 2008. godine izvršene su pripreme da se poslovi za rad sa poslodavcima koordiniraju i iniciraju iz Centra za ljudske resurse, a obaveza Centra je i izrada Tehnologije rada sa poslodavcima, kao i stvaranje dobro obucene mreže saradnika za sve potrebne intervencije ka poslodavcima.

2. Priprema za zapošljavanje

U 2008. godini realizovano je 448 programa pripreme za zapošljavanje u koje je uključeno 4.843 polaznika, što je za 88 lica više u odnosu na 2007. godinu (plan za 2008. godinu ostvaren je sa 96,9%). Od ukupnog broja realizovanih programa, na stručno osposobljavanje za poznatog poslodavca odnosi se 131 program, u koje je uključeno 897 lica (za 230 ili 36,44% lica više u odnosu na 2007. godinu) i 317 programa pripreme za tržište rada sa 3.946 polaznika (za 318 ili 7,45% lica manje u odnosu na 2007. godinu). Od navedenog broja, 754 su polaznici programa obuke za zanimanja, dok su 3.192 polaznici programa sticanja posebnih znanja. Za realizaciju navedenih programa usmjereno je 1.803.300,85 Eur.

Obuke su realizovane po programima koji obuhvataju sadržaje utvrđene standardima znanja za određena zanimanja, uz kontinuirano praćenje od strane stručnih lica koja je angažovao Zavod.

2.1. Programi strucnog osposobljavanja za zanimanja

Programi obuke za zanimanja organizovani su u saradnji sa 134 izvodaca, za 1.651 nezaposleno lice i lica za cijim je radom prestala potreba, od kojih je programima pripreme za potrebe zapošljavanja na osnovu konkretnih zahtjeva 66 poslodavaca ukljuceno 897 lica, a za potrebe tržišta rada 754 lica.

Programima strucnog osposobljavanja, dokvalifikacije i prekvalifikacije nezaposlena lica i lica za cijim je radom prestala potreba sticala su funkcionalna znanja i radne vještine za ukljucivanje u rad u preradivackoj industriji, gradevinarstvu, turizmu i ugostiteljstvu, uslužnim i ostalim djelatnostima.

- Za rad u preradivackoj industriji osposobljeno je 699 lica, od kojih: 314 za drvopreradivacka zanimanja, 220 za zanimanja metaloprerade i elektrotehnike i 165 lica za zanimanja poljoprivrede, proizvodnje i prerade hrane.
- Obukom za rad u gradevinarstvu pripremljeno je 259 lica.
- U programe strucnog osposobljavanja za rad u turizmu i ugostiteljstvu ukljuceno je 148 nezaposlena lica.
- Obukom za rad u uslužnim djelatnostima obuhvaceno je 240, a u ostalim djelatnostima 305 lica.
- Za realizaciju navedenih programa strucnog osposobljavanja za zanimanja, usmjereno je 1.282.973,05 Eur.

2.2. Programi sticanja posebnih znanja

Programima sticanja posebnih znanja, koji su realizovani u saradnji sa 73 izvodaca, obuhvaceno je 3.192 lica koja traže zaposlenje. Za realizaciju programa sticanja posebnih znanja usmjereno je 520.427,80 Eur.

Programi sticanja posebnih znanja obuhvatili su razlicite programe za obuku polaznika iz oblasti: informatike, stranih jezika, za vozace i nekih drugih (racunovodstvo, menadžment, za poslovnog sekretara, turisticke vodice).

- Programi informatickog opismenjavanja organizovani su za 1.698 lica, pretežno IV stepena strucne spreme, administrativne grupe zanimanja. U programima su ucestvovala i lica VI i VII stepena strucne spreme razlicitih zanimanja.
- Programi sticanja znanja iz stranih jezika organizovani su za 811 lica sa IV i višim stepenom strucne spreme.
- Za 453 lica sa evidencije Zavoda organizovani su programi za vozace »C«, »D« i »E« kategorije.
- Edukacija nezaposlenih lica za ostala posebna znanja (racunovode, menadžere, poslovne sekretare, turisticke vodice) organizovana je za 230 polaznika.

Broj polaznika obuke za zanimanja i posebna znanja

(Pregled 12.)

RB	ZANIMANJA I POSEBNA ZNANJA	BIRO RADA								
		Podgorica	Mikšić	B. Polje	Berane	Bar	H. Novi	Pijevlja	Ukupno	Procenat ostvarenja plana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	I Za poznatog poslodavca	106	70	329	236	86	29	41	897	128,1
2	II Za tržište rada	210	90	102	202	98	11	41	754	50,3
3	Obuka za grupu zanimanja: (I + II) ili (4 + 5 + ... + 9 + 10)	316	160	431	438	184	40	82	1.651	75,0
4	Poljoprivreda i prerada hrane	3	-	100	41	-	-	21	165	110,0
5	Drvoprerada	12	4	131	156	4	7	-	314	157,0
6	Gradevinarstvo	82	37	83	29	28	-	-	259	57,6
7	Metaloprerada i elektroteh.	1	69	5	78	45	2	20	220	110,0
8	Turizam i ugostiteljstvo	36	17	14	23	28	10	15	148	37,0
9	Uslužne djelatnosti	103	32	14	46	32	6	7	240	60,0
10	Ostalo	74	1	84	65	47	15	17	305	76,2
11	Obuka za posebna znanja (12 + 13 + 14 + 15)	1.136	289	478	500	243	308	238	3.192	114,0
12	Kursevi informatike	591	194	302	188	164	102	157	1.698	106,1
13	Kursevi stranih jezika	286	52	77	151	74	110	61	811	115,9
14	Kursevi za vozace	164	10	70	160	-	29	20	453	122,4
15	Ostala posebna znanja	95	33	29	1	5	67	-	230	176,9
16	Ukupan broj polaznika (3 + 11)	1.452	449	909	938	427	348	320	4.843	96,9
17	Procenat ostvarenja plana	70,0	80,2	159,5	178,7	87,1	69,6	71,9	96,9	

Od navedenog ukupnog broja programa u Centrima za obuku realizovano je:

- **Centar za obuku u Herceg Novom.** Organizovao je obuku za zanimanja iz oblasti ugostiteljstva i turizma za 35 polaznika, od kojih se 30 zaposlilo odmah poslije završnog ispita na sezonskim poslovima.
- **Centar za obuku u Podgorici.** Organizovao je sticanja praktičnih znanja za rad na racunaru za ukupno 195 nezaposlenih lica. Obuceno je i 26 lica za gradevinska zanimanja i 13 lica za zanimanje serviser racunara.
- **Centar za obuku u Beranama.** Obuceno je 112 polaznika, iz tri oblasti: drvoprerade, gradevinarstva i mašinstva, za zanimanja: stolar, keramigar i auto mehanicar, kao i 30 lica za izradu suvenira. U programe obuke ukljuceno je i šest Roma.

3. Sezonsko zapošljavanje

Prema podacima Zavoda, u 2008. godini je oglašeno 25.347 sezonskih radnih mjesta, što je za 10,1% više u odnosu na 2007. godinu. Za potrebe turizma i ugostiteljstva traženo je 8.905 radnika ili 34,5% od ukupnog broja oglašanih, za potrebe trgovine 7.951 ili 30,8%, poljoprivrede 400 ili 1,5%, građevinarstva 2.082 ili 11,9% i za ostale djelatnosti 5.418 radnika ili 21%.

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta za sezonsko zapošljavanje odnosi se na primorske opštine (12.738 ili 50,23%), a od ukupnog broja oglašanih potreba za ugostiteljskim radnicima, 7.638 ili 85,77% se odnosi na primorske opštine. Najviše tražena zanimanja su: konobar i šanker - oko 2.500, kuvar - 1.700, pomoćni ugostiteljski radnik - 3.800, sobarica - 1.000, kao i značajan broj ostalih zanimanja: servirka, poslastičar, pekar, portir, vešerka, baštovan, radnik na plaži, spasilac i dr.

Pregled prijavljenih slobodnih sezonskih radnih mjesta u 2008. godini - po biroima rada i djelatnostima -

(Pregled 13)

BIRO RADA	Turizam i ugostiteljstvo	Poljoprivreda	Građevinarstvo	Trgovina	Ostale djelatnosti	UKUPNO
Podgorica	743	202	2.006	3.036	1.675	7.662
Nikšić	215	132	225	869	722	2.163
Bar	6.042	2	328	1.554	356	8.282
Herceg Novi	1.596	-	347	1.382	1.121	4.446
Bijelo Polje	48	57	74	347	417	943
Berane	66	4	56	186	384	696
Pljevlja	195	3	47	167	743	1.155
UKUPNO:	8.905	400	3.083	7.541	5.418	25.347

Na evidenciji Zavoda na početku godine je bilo evidentirano oko 2.415 lica turističko-ugostiteljske struke, dok je za sezonske poslove bilo zainteresovano ukupno 2.050 nezaposlenih lica (sa svih biroa rada), što potvrđuje konstataciju da je na evidenciji Zavoda evidentan nedostatak kvalitetne turističko – ugostiteljske radne snage.

Shodno Operativnom planu Zavoda za 2008. godinu, biro i rada su preduzimali brojne aktivnosti za pripremu sezonskog zapošljavanja, kako bi ostvarili planirani broj zapošljavanja na tim poslovima.

Ostvarenje Plana bilo je pod stalnim praćenjem i nadzorom Radne i Operativne grupe Zavoda i lica zaduženih na poslovima sezonskog zapošljavanja po biroima i kancelarijama Zavoda. To je omogućilo zapošljavanje 7.105 sezonskih radnika, što je ostvarenje plana za 2008. godinu u iznosu od 78,94%.

**Sezonsko zapošljavanje u 2008. godini
- po biroima rada -**

(Pregled 14.)

RB	BIRO RADA	PLAN ZA 2008. GODINU	OSTVARENJE PLANA	PROCENAT OSTVARENJA
1	2	3	4	5
1.	Podgorica	2.800	1.549	55,32
2.	Herceg Novi	1.700	1.583	93,12
3.	Bar	1.800	1.698	94,33
4.	Nikšić	950	637	67,05
5.	Berane	550	593	107,82
6.	Bijelo Polje	700	660	91,29
7.	Pljevlja	500	385	77,00
8.	UKUPNO	9.000	7.105	78,94

4. Zapošljavanje pripravnika

Podsticanje zapošljavanja pripravnika je jedna od mjera aktivne politike zapošljavanja koju sprovodi Zavod, kroz učešće u finansiranju njihovog stručnog osposobljavanja za samostalan rad.

Ova aktivnost Zavoda se realizuje u skladu sa Programom Vlade zapošljavanja pripravnika sa visokom stručnom spremom i Pravilnikom o pripremi za zapošljavanje.

U periodu januar – decembar zaposleno je uz posredovanje Zavoda 2.076 pripravnika, pri čemu je Zavod učestvovao u finansiranju plata za 1.139 lica.

Realizacijom programa zapošljavanja pripravnika sa visokom stručnom spremom radni odnos je zasnovalo 795 pripravnika. Učešće Zavoda bilo je u visini 80% sredstava predviđenih Opštim kolektivnim ugovorom (plata i topli obrok – bruto iznos).

U Pravilniku o pripremi za zapošljavanje određena su sredstva za finansiranje pripravnika u visini do 80% najnižeg koeficijenta za odgovarajući stepen stručne

spreme, prema kriterijumima iz Opšteg kolektivnog ugovora. Shodno ovom Pravilniku zaposleno je 133 lica sa višom i 72 sa srednjom stručnom spremom. Navedenim Pravilnikom namijenjena su u određenom iznosu i sredstva za finansiranje pripravnika sa visokom stručnom spremom koji su studije završili sa prosječnom ocjenom iznad 8,50. Prema ovom osnovu zaposleno je 139 pripravnika koji su ispunili taj uslov.

Za šest lica koja su primljena na neodređeno radno vrijeme po isteku pripravničkog staža, finansirani su doprinosi za socijalno osiguranje, u ukupnom iznosu od 9.755,34 Eur.

Za realizaciju navedenih aktivnosti opredijeljena su sredstva u iznosu od 3.545.515,64 Eur.

**Zapošljavanje pripravnika
- po djelatnostima i stepenima stručne spreme -
(Pregled 15.)**

RB	DJELATNOST	BROJ ZAKLJUCENIH UGOVORA				
		TALENTI	VSS	VŠS	SSS	UKUPNO
1.	Državna uprava	26	138	34	3	201
2.	Školstvo	59	289	53	2	403
3.	Zdravstvo	8	47	5	37	97
4.	Sudstvo	5	47	0	0	52
5.	Advokati	6	36	0	0	42
6.	D.O.O.	16	116	22	24	178
7.	Banke	0	7	0	0	7
8.	Akcionarska društva	6	52	8	1	67
9.	Javne ustanove i preduzeca	13	58	10	5	86
10.	NVO sektor	1	5	1	0	7
11.	Političke stranke	0	0	0	0	0
12.	UKUPNO	139	795	133	72	1.139

5. Zapošljavanje nerezidentnih fizickih lica

U 2008. godini radno je angažovano 57.766 nerezidentnih fizickih lica (122.596 je broj slucajeva radnog angažovanja), na osnovu 15.498 zahtjeva koje su podnijeli poslodavci. Za taj period uplacena je administrativna taksa u iznosu od 5.229.133,75 Eur.

Poslodavci, po pravilu, angažuju nerezidente na kraci vremenski period (do 30 dana), zbog mogućnosti napuštanja posla od strane tih lica. Nakon isteka tog roka (definisan ugovorom o radnom angažovanju) oni podnose novi zahtjev za nastavak rada lica koja su već bila radno angažovana, tako da je stvarni broj poslodavaca i angažovanih lica znatno manji.

Najviše nerezidentnih lica angažovano je u opštinama: Podgorica – 23.239 ili 40,22% od ukupnog broja, Budva – 13.151 (22,76%), Herceg Novi – 5.404 (9,35%), Bar – 3.638 (6,29%), Kotor – 2.834 (4,9%) itd.

Djelatnosti u kojima je angažovano najviše nerezidentnih fizickih lica su: građevinarstvo i zanatstvo – 24.165 ili 41,83% od ukupnog broja, ugostiteljstvo i turizam – 10.148 (17,56%), trgovina – 6.236 (10,79%), poljoprivreda – 5.867 (10,15%), preradivačka industrija – 3.770 (6,52%) itd.

Nerezidentnih fizickih lica najviše je iz Srbije – 22.632 ili 39,18% od ukupnog broja, Makedonije – 15.994 (27,68%), Bosne i Hercegovine – 14.698 (25,44%) itd.

6. Zapošljavanje teže zapošljivih lica

Uporedo sa smanjenjem broja nezaposlenih lica mijenja se i njihova struktura na evidenciji. Sve je veće učešće lica sa preprekama u zapošljavanju, tj. lica koja se svrstavaju u grupe teže zapošljivih, kao što su: lica sa invaliditetom, dugotrajno nezaposlena lica, zavisnici od alkohola i psihoaktivnih supstanci, lica sa hroničnim bolestima, sa psiho-fizickim problemima, samohrane majke, pripadnici etničkih grupa, tehnno-ekonomski viškovi itd.

Na evidenciji Zavoda identifikovano je 40% teže zapošljivih lica od ukupnog broja nezaposlenih, među kojima su i lica sa invaliditetom (2.586). Broj teže zapošljivih lica utvrđen je trijažom tj. svrstavanjem prema stepenu zapošljivosti, odnosno vrsti potrebnog stručnog tretmana, u cilju da se prepreke i problemi koje imaju što brže savladaju.

Navedena okolnost nametnula je potrebu oblikovanja doktrine i tehnologije rada u rehabilitaciji i zapošljavanju teže zapošljivih lica, koja prezentuje proces rada sa njima, organizaciju procesa rada, cilj rada, primjenu različitih metoda i tehnika, upotrebu standarda i kodeksa, uz uvažavanje postojeće situacije, što predstavlja dopunu već postojeće tehnologije rada sa nezaposlenim licima.

Nakon usvajanja nacionalne Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom za period 2008-2016. godine, Zavod je tokom 2008. godine učestvovao u izradi

Akcionog plana za realizaciju Strategije za period 2008–2009. godina i donošenju Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, koji je usvojen u avgustu te godine. Cilj ovog zakona je stvaranje uslova za uspješnu profesionalnu rehabilitaciju, povećanje zaposlenosti lica sa invaliditetom i njihovo ravnopravno učešće na tržištu rada, uz otklanjanje barijera i stvaranje jednakih mogućnosti.

U toku 2008. godine realizovani su programi pripreme za zapošljavanje (strucno osposobljavanje, dokvalifikacija i prekvalifikacija), nacionalni i lokalni javni radovi i sufinansiranje prostora i opreme za zapošljavanje lica sa invaliditetom. Njima je obuhvaceno 631 teže zapošljivo lice, od kojih su: invalidi rada - 5, kategorisana lica - 31, tehno-ekonomski viškovi - 146, stecajci - 45 i ostali - 404 (gluvoca, slabovidost, kombinovane smetnje i dr.), kod kojih postoji smanjena radna sposobnost, a nemaju status lica sa invaliditetom. Radni odnos je zasnovalo 290 lica, i to: u javnim radovima 196 lica, na određeno vrijeme, jedno lice sa invaliditetom na neodređeno vrijeme putem sufinansiranja prostora i opremanja radnog mjesta i 93 lica, nakon završetka programa pripreme za rad za poznatog poslodavca. Nakon završetka programa pripreme, očekuje se da određeni broj lica obuhvacenih ovim programima zasnuje radni odnos kod poznatog poslodavca.

Krajem godine su otpoceli radovi na izgradnji Centra za profesionalnu rehabilitaciju – Podgorica, kao institucije namijenjene svim licima, koji bez mreže podrške i dodatnih strucnih usmjerenja nijesu zapošljiva. U njemu ce se realizovati razliciti programi prilagodeni potrebama tih lica: trijaža sa motivacijom, psihosocijalna rehabilitacija, programi radne i socijalne ukljucenosti, sticanje profesionalnih vještina, timska procjena radne sposobnosti i drugi, nakon cega ce moci da se utvrdi da li su nezaposlena lica spremna za zaposlenje na otvorenom tržištu rada, u zaštitnim radionicama ili ne mogu biti zapošljivi. Programe ce izvoditi strucnjaci raznih specijalnosti koji ispunjavaju utvrđene kadrovske standarde.

7. Javni radovi

U 2008. godini Zavod je realizovao 77 javnih radova u kojima je angažovano 1.190 nezaposlenih lica, što je za 273 lica više u odnosu na 2007. godinu. Planom rada za 2008. godinu predvidena je realizacija 53 javna rada i planirano zapošljavanje 900 lica sa evidencije Zavoda.

Zavod je u saradnji sa ministarstvima, međunarodnim i nevladinim organizacijama realizovao pet državnih javnih radova, u trajanju od jednog mjeseca do godinu dana, za 342 lica sa evidencije Zavoda. Aktivnosti na realizaciji ovih projekata

odnosile su se na: razvijanje dodatnih vještina pripadnika romske zajednice sa evidencije Zavoda, koji su sa uspjehom završili program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja; njegu starih lica u stanju socijalne potrebe; adekvatnu pripremu crnogorskih opština za turističku sezonu; sezonsko zapošljavanje maturanata; izradu nacionalnih suvenira.

U saradnji sa opštinama, javnim institucijama i nevladinim sektorom realizovana su 72 lokalna javna rada u kojima je ukljuceno 848 lica. Radovi su se izvodili u trajanju od jednog do dvanaest mjeseci, a odnosili su se na borbu protiv bolesti zavisnosti, pružanje usluga djeci i mladima sa teškocama u razvoju, podsticanje razvoja ruralnog i primorskog turizma, izradu suvenira, sređivanje bibliotekarske grade, uređenje nacionalnih i gradskih parkova, korita i obala rijeka, uslužni servis zanatskih radova i dr.

U narednom pregledu dati su podaci o realizovanim javnim radovima u 2008. godini, a u sljedeca dva (Pregled broj 17 i 18) dati su podaci o realizovanim javnim radovima po Biroima rada.

Broj ucesnika javnih radova u 2008. godini
(Pregled 16.)

RB	JAVNI RADOVI	BROJ	ANGAZOVANA LICA
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Državni javni radovi	5	342
2	Lokalni javni radovi	72	848
3	UKUPNO	77	1.190

Državni javni radovi po biroima rada
(Pregled 17.)

RB	BIRO RADA	DRŽAVNI JAVNI RADOVI	
		BROJ RADOVA	BROJ UCESNIKA
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Podgorica	4	102
2	Nikšić	5	49
3	Bijelo Polje	2	25
4	Berane	2	39
5	Bar	2	51
6	Herceg Novi	2	52
7	Pljevlja	2	24
8	UKUPNO	5	342

Lokalni javni radovi po biroima rada

(Pregled 18.)

RB	BIRO RADA	LOKALNI JAVNI RADOVI	
		BROJ RADOVA	BROJ UCESNIKA
1	2	3	4
1	Podgorica	19	319
2	Nikšić	6	45
3	Bijelo Polje	13	184
4	Berane	17	190
5	Bar	4	22
6	Herceg Novi	6	49
7	Pljevlja	7	39
8	UKUPNO	72	848

7.1. »Neka bude cisto«

U cilju adekvatne pripreme za turističku sezonu 2008. godine Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine i Zavod za zapošljavanje realizovali su državni javni rad koji za cilj ima čišćenje i uklanjanje otpada i održavanje magistralnog i regionalnog putnog pojasa u dužini od preko 1.300 km u svim opštinama u Crnoj Gori. To je istovremeno i državni program zapošljavanja teže zapošljivih lica, kojim je angažovano 145 lica sa evidencije Zavoda.

Pored Zavoda u ovom projektu su učestvovali: Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine, Ministarstvo pomorstva i saobracaja, Javno preduzeće »Morsko dobro«, AD »Crnogoraput« iz Podgorice, javna komunalna preduzeća i sve opštine.

I ove godine u projektu je učestvovalo Njemacko društvo za razvoj »GTZ«, koje je finansijski podržalo Pilot projekat »Eko patrola« u 30 osnovnih škola. Projekat je usmjeren na edukovanje djece uzrasta 10 do 15 godina i osmišljen je kao aktivnost koja podstiče djecu da uoce i prepoznaju ekološke probleme u svojoj okolini, kao i da se aktivno uključe u njihovo rješavanje.

7.2. »Njega starih lica«

Program »Njega starih lica u Crnoj Gori« realizuje se u formi državnog programa zapošljavanja od maja 2005. godine u sedam opština u Crnoj Gori, i to u: Baru, Herceg Novom, Podgorici, Nikšiću, Bijelom Polju, Pljevljima i Beranama, od maja 2006. godine u opštinama: Kotor, Tivat, Budva, Ulcinj, Cetinje, Danilovgrad i Rožaje, a početkom 2008. realizacija Programa otpocela je i u opštini Plav. U ovom Programu ukupno je angažovano 164 nezaposlenih lica (gerontodomicica) u

pružanju pomoci za 1.138 starih lica. Rijec je o modelu kucne pomoci starim licima, koja se prvenstveno ogleda u fizickom zbrinjavanju i socijalno–psihološkoj podršci, a sve u cilju podizanja kvaliteta života u starosti.

Korisnici Projekta su stara lica u stanju socijalne potrebe, lošeg zdravstvenog ili materijalnog stanja, sa teškocama u održavanju domacinstva. Usluge koje se pružaju starim licima su: neki od vidova pomoci u kuci, pomoc pri odlasku kod ljekara, razgovor, kupovina namirnica, pomoc pri licnoj higijeni, šetnji, rekreaciji ili druge vrste pomoci.

Znacajno je istaci da je 176 gerontodamacica dobilo sertifikat o stecenim znanjima i radnim vještinama iz oblasti rada i pružanja usluga starim licima. To je bila prva generacija u Crnoj Gori koja je obucena za zanimanje gerontodamacica, za zanimanje koje nije formalizovano kroz redovni obrazovni sistem.

Sporazum o finansiranju projekta »Njega starih lica« podrazumijeva novi model finansiranja na nacin što 50% sredstava obezbjeđuju državne institucije (Zavod, Ministarstvo zdravlja i socijlanog staranja i Fond PIO), a preostalih 50% obezbjeđuju opštine. Na ovaj nacin predvideni su stabilni izvori finansiranja koji potvrđuju i pretpostavljaju održivost ovog humanog projekta.

Napori Zavoda za zapošljavanje su usmjereni u pravcu pravilne implementacije ovog projekta kroz uspostavljanje mreze socijalnih usluga koje treba da pružaju centri za socijalni rad u opštinama, a koji podrazumijeva uvođenje standarda u ovoj oblasti u skladu sa Evropskom praksom.

8. Profesionalna orijentacija

Profesionalno informisanje učenika odvijalo se kroz ucestvovanje savjetnika za profesionalnu orijentaciju u 13 TV i radio emisija sa razlicitim temama, vezanim za izbor profesije, upis u škole i aktivnosti Zavoda na tom polju. Oko 20 novinskih clanaka o aktivnostima iz profesionalne orijentacije objavljeno je u razlicitim dnevnim i nedjeljnim novinama. Osim toga, odštampani su i distribuirani učenicima završnih razreda: informator za ucenike osnovnih, u tiražu od 10.000, i srednjih škola, u tiražu od 6.000 primjeraka. Za informator namijenjen učenicima završnih razreda srednjih škola napravljena je i elektronska verzija na sajtu CIPS-a. Informatori su prezentovani i u medijima.

Kada je u pitanju **profesionalno savjetovanje**, kompletan tretman, koji ukljucuje testiranje i eksplorativni intervju uz procjenu profesionalnog problema, definisanje strategije rješavanja problema i pisanje psihološkog nalaza, obavljen je sa 35 učenika osnovnih i 87 učenika srednjih škola. Dinamika u oblasti profesionalnog

savjetovanja bila je uobicajena – najintenzivnije aktivnosti dešavale su se od aprila do juna, pred kraj školske godine.

Od februara do aprila najintenzivnije su bile aktivnosti na **profesionalnoj selekciji** nezaposlenih za obuke u oblasti ugostiteljstva i zanatskih zanimanja III stepena. U sklopu programa selekcije održano je i osam jednodnevnih seminara sa grupama nezaposlenih koji su upuceni na obuku.

Savjetnici za **profesionalnu orijentaciju** su u 2008. godini održali 75 dvodnevnih seminara za 859 ucesnika.

Posebna pažnja bila je posvecena obukama i zapošljavanju lica sa faktorima otežanog zapošljavanja (lica sa invaliditetom, Romi). U junu je štampana i promovisana studija Doktrina i tehnologija rada sa teže zapošljivim licima, koja obraduje tretman najosjetljivijih ciljnih grupa nezaposlenih.

Zavod je, u saradnji sa Zavodom Papilot iz Ljubljane, otpoceo realizaciju pilot projekta pod radnim nazivom »**Uspjecu**«, s ciljem da se kandiduje za dugorocne programe aktivne politike zapošljavanja u Crnoj Gori. Projekat »Uspjecu« koncipiran je tako da treneri Zavoda izvode obuku nezaposlenih visokoškolaca koji ce kasnije realizovati psihosocijalne programe sa teže zapošljivim licima. Uvođenje trenera iz redova nezaposlenih treba da doprinese podsticanju privatnog sektora za vece angažovanje u pripremi i posredovanju kod zapošljavanja teže zapošljivih grupa, što bi predstavljalo nov kvalitet kod sistemskog rješavanja nezaposlenosti u Crnoj Gori. Do sada su završene tri obuke: u Podgorici (za opštine Podgoricu, Kolašin, Cetinje i Danilovgrad), Budvi (za sve primorske opštine) i Bijelom Polju (za opštine Bijelo Polje, Mojkovac, Berane, Andrijevicu, Plav i Rožaje). Obuka je trajala pet nedjelja. Na seminaru u Podgorici je obuceno 14 nezaposlenih visokoškolaca, a u javnom radu u trajanju od šest mjeseci ukljuceno je njih 11. Na seminaru u Budvi je obuceno 10 nezaposlenih visokoškolaca, a u javnom radu ukljuceno je njih pet. Na seminaru u Bijelom Polju je obuceno 12 nezaposlenih visokoškolaca i svi su ukljuceni u javni rad. Obuka za opštine koje pokrivaju biro i rada Nikšić i Pljevlja ce se organizovati pocetkom 2009. godine.

Obuka saradnika Zavoda, Centara za socijalni rad i nevladinih organizacija (ukupno 30 lica) za projekat UNDP-ja organizovana je u trajanju od tri dana u maju, u biroima rada Bar, Berane i Nikšić.

U saradnji sa Asocijacijom za demokratski prosperitet ZID i OSCE, Zavod je ucestvovao na nekoliko konsultacija i skupova vezanih za proces razvoja Strategije za razvoj volonterizma.

Kada je rijec o vecim **projektima namijenjenim RAE populaciji**, u junu je završena obuka lica od funkcionalnog opismenjavanja do strucnog

osposobljavanja. Projekt je realizovan u saradnji sa Fondacijom za školovanje i stipendiranje Roma, Centrom za strucno obrazovanje i njemackom Agencijom za obrazovanje odraslih (DVV International) i veci dio troškova je finansiran od strane Evropske agencije za rekonstrukciju i razvoj. U 2008. godini je realizovana VET komponenta projekta. Ukupno 60 pripadnika RAE populacije završilo je obuku za pomocna zanimanja iz oblasti gradevinarstva, ugostiteljskih i licnih usluga. Osim ove obuke, vecina ovih kandidata dobila je osnovna znanja iz informatike i položila vozacki ispit za B kategoriju.

U projektu UNDP-ja namijenjenom poboljšanju položaja RAE populacije, u programe obuke ukljuceno je 23 lica u zanimanjima iz oblasti ugostiteljstva i licnih usluga.

U saradnji sa Omladinskom organizacijom Juventas iz Podgorice zapocet je rad na novim projektima vezanim za profesionalnu orijentaciju djece i omladine u naseljima »Budo Tomovic« i »Pod Trebjesom« u Nikšiću, u kome je planirano učešće 30 mladih lica romske nacionalnosti. Projekat je usmjeren na upoznavanje potencijala ucesnika, kao i neformalnog obrazovnog sistema i potreba tržišta rada.

Za razvoj projekata sa pripadnicima RAE populacije znacajan je kontakt sa medunarodnim donatorima i učešće na medunarodnim skupovima i konferencijama, kojih je bilo nekoliko i u 2007. godini (u Tirani i Podgorici), kao i učešće na Prvoj konferenciji žena Romkinja u Crnoj Gori.

9. Centar za ljudske resurse

Centar za ljudske resurse je posebna jedinica Zavoda za zapošljavanje, osnovana sa ciljem da se bavi tržištem rada, sa posebnim osvrtom na poslodavce i njihove potrebe. Istraživanja aktuelnih pitanja na tržištu rada posebno se odnose na obrazovanje, obuku i zapošljavanje, ukljucujuci naraavno i ostale relevantne oblasti, koje uticu na kreiranje nacionalne politike zapošljavanja i osmišljavanje i sprovođenje mjera aktivne politike zapošljavanja.

U 2008. godini Centar za ljudske resurse je realizovao slijedece aktivnosti:

9.1. Anketa poslodavaca

Anketa poslodavaca se realizuje kao redovno godišnje konsultovanje poslodavaca u cilju stvaranja što konkretnije slike tržišta rada, zaposlenosti, potreba poslodavaca kao i kvaliteta i intenziteta saradnje poslodavaca sa Zavodom za zapošljavanje.

U martu 2008. godine prezentovana je Anketa uradena krajem 2007. godine (Anketa 07/08), a tokom aprila i sedam regionalnih anketa. Odmah po završetku te uslijedile su pripreme za realizaciju Ankete za 2008. godinu (Anketa 08/09). U toku realizacije pripremne faze u radnoj grupi je ucestvovala i bugarski ekspert za statistiku i ekonometriju, angažovana od strane WYG International-a u okviru

projekta »Reforma tržišta rada i radne snage« - CARDS III. Kao rezultat toga dobijen je novi upitnik, sa znatno manjim brojem pitanja ali sa obuhvatom svih oblasti koje su tretirane u prethodnim upitnicima.

U Anketi 08/09 (anketa radena je na uzorku od 3.042 poslodavca ili 15% od broja registrovanih u Privrednom sudu u Podgorici) pripremljen je i poseban upitnik za prikupljanje podataka o sezonskom zapošljavanju, sa narocitim osvrtom na zapošljavanje mladih do 28 godina starosti. Istraživanje o sezonskom zapošljavanju je realizovano u saradnji sa NVO »Tvrđava«.

Anketa poslodavaca 2008. je uradena u sklopu predvidenih aktivnosti prvog prioriteta Nacionalnog akcionog plana za 2009. godinu, a tice se cilja 1.6. »Jacanje institucija tržišta rada i podsticanja partnerstava za zapošljavanje«.

9.2. CARDS – Reforma tržišta rada i radne snage

Projekat Reforma tržišta rada i radne snage koji je realizovan u okviru programa CARDS III sastavljen je od tri komponente. Centar za ljudske resurse je bio ukljucen u izradi sve tri komponente.

U prvoj se radilo na reviziji strateških dokumenata politike zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa i kao rezultat rada dobijena je Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za period 2007-2011. godine, kao i Nacionalni akcioni plan zapošljavanja 2008/2009. Navedena dokumenta su usvojena od strane Vlade Crne Gore. Potrebno je istaci da se u okviru Nacionalnog plana pristupilo i unapređenju programa pripravnika, kako bi se istim omogućilo sticanje veceg i kvalitetnijeg kvantuma znanja.

Druga komponenta se ticala razvoja ljudskih resursa, ne samo u oblasti zapošljavanja vec uopšte. Rezultat rada je Bijela knjiga, kao nacrt strategije razvoja ljudskih resursa.

Treca komponenta se odnosila na prikupljanje i unapređenje informacija sa tržišta rada. U okviru ove komponente se radilo na razvoju Ankete poslodavaca. Ova komponenta je obuhvatila i studijsku posjetu Republici Irskoj i Sjevernoj Irskoj. Posjeta je omogućila upoznavanje sa subjektima tržišta rada u pomenutim zemljama, kao i pozitivnim i negativnim primjerima iz njihove prakse. Organizovan je i sastanak na kome su ucesnici studijskog putovanja prezentovali svoje utiske kao i mogucnosti implementiranja dobre prakse. Sastanku su prisustvovali svi relevantni subjekti iz oblasti rada, zapošljavanja, obrazovanja i statistike. U okviru ove komponente Centar je ucestvovao i u realizaciji trodnevnog seminara o informacijama tržišta rada koji je organizovan u Institutu za strateške studije i projekcije.

9.3. IPA Fond

U okviru pripreme za korišćenje sredstava iz fonda IPA, Centar je učestvovao u pripremi i izradi projekata kojima će Zavod zajedno sa Ministarstvom zdravlja, rada i socijalnog staranja kao i Ministarstvom nauke i prosvjete i drugim relevantnim institucijama, aplicirati za sredstva ovog Fonda. Rezultat rada je projekat Reforma tržišta rada i razvoj radne snage II, koji je prihvacen od strane Delegacije Evropske komisije. Pocetkom 2009. godine će biti raspisan konkurs za implementatora projekta čiji pocetak je planiran za septembar 2009. godine. Fokus projekta je:

- institucionalni razvoj subjekata u projektu,
- razvoj lokalnih partnerstava, kao i
- profesionalno usmjeravanje i informisanje.

Ovaj projekat aplicira za sredstva IPA 2008. i bice logican nastavak CARDS projekta pod istim nazivom, koji je završen u septembru 2008. godine.

Predstavnici Centra za ljudske resurse su učestvovali i u radu brojnih seminara i radionica organizovanih od strane Sekretarijata za evropske integracije. U periodu od 17 do 23. novembra, Centar je organizovao još jednu od brojnih obuka svojih zaposlenih, kako bi se na što kvalitetniji način pripremili za izradu projekata kojima će se aplicirati za sredstva IPA fonda. Obuku je pohađalo 25 zaposlenih u Zavodu, a za njenu realizaciju su bili zaduženi eksperti iz Slovenije koje je angažovao Zavod Papilot. U toku obuke urađeni su nacrti četiri projekta, kojima bi se apliciralo na poziv za prekograničnu saradnju.

Planirano osnivanje tri radne grupe za projekat Reforma tržišta rada i razvoj radne snage II je i ostvareno. Urađen je, takode planirani, projektni zadatak. Izrada četiri projekta nije bila planirana planom Centran za 2008. godinu, ali je u skladu sa ciljem 1.6. prvog prioriteta Nacionalnog akcionog plana zapošljavanja 2009.

9.4. Statistika

Redovne aktivnosti Centra za ljudske resurse u oblasti statistike su izrada Nedjeljnog izvještaja, Mjesečnog biltena i Izvještaja o nerezidentima. Takode, u okviru Centra se pripremaju i izvještaji o dinamici realizacije projekta »Posao za vas«, koji je namijenjen sjevernom regionu Crne Gore, kao i redovni statistički izvještaji o nezaposlenim, novčanim naknadama, zapošljavanju i sl. Centar učestvuje u izradi statističkog biltena Centra javnih službi za zapošljavanje Jugoistočne Evrope. Cilj ovog biltena je razmjena iskustava zemalja iz okruženja

po pitanju problema u oblasti nezaposlenosti, kao i usklađivanje politika zapošljavanja zemalja Jugoistočne Evrope sa politikama zapošljavanja zemalja Evropske unije.

9.5. Casopis »Tržište rada« i druge publikacije

Centar u okviru redovnih aktivnosti priprema i izdaje casopis »Tržište rada«, koji izlazi triput godišnje. Ovaj casopis se bavi pitanjima nezaposlenosti, zaposlenosti i ostalom problematikom tržišta rada. Casopis pruža mogućnost publikacije tekstova iz problematike tržišta rada, kako zaposlenima tako i eksternim saradnicima.

Osim pripreme casopisa, Centar je učestvovao i u izradi priručnika pod nazivom »Doktrina i tehnologija rada sa teže zapošljivim licima«, koji predstavlja okosnicu metoda i principa rada sa teže zapošljivim licima kojih je na evidenciji iz godine u godinu sve više.

9.6. Web site

Centar za razvoj ljudskih resursa je dizajnirao i Web site na kome se zainteresovana lica mogu informisati o aktivnostima Centra. Takođe, planirano je da i informacije o projektima i istraživanjima koja Centar bude realizovao budu putem sajta dostupna javnosti.

9.7. Medunarodna saradnja

Zaposleni u Centru su u 2008. godini ostvarili brojne kontakte sa Nacionalnim službama za zapošljavanje zemalja iz okruženja. Osnovni cilj ovih kontakata je razmjena iskustava u rješavanju problema tržišta rada, sa fokusom na nezaposlenost.

Saradnja sa Agencijom za zapošljavanje Francuske je pokrenuta 2007. godine, a sastojala se od niza uzajamnih posjeta. Francuski eksperti su u oktobru 2008. godine proveli pet dana u Zavodu, kako bi zajedno sa ekipom zaposlenih uradili finalnu verziju pilot projekta koji će se krajem ove godine realizovati u Kolašinu.

Uspostavljena je komunikacija sa Holandskom agencijom za razvoj SNV, u vezi sa izradom analize potreba za obukom u oblasti turizma i ugostiteljstva.

U okviru projekta STARS – Stimulisanje razvoja sjevera, američke organizacije USAID, predstavnici Centra su učestvovali u radionici u trajanju od tri dana u Kolašinu i nastavice učešće u realizaciji projekta.

U saradnji sa Britanskim savjetom realizuje se projekat na temu validacije stecenih znanja i vještina u toku rada, koji sprovodi Ispitni centar Crne Gore.

9.8. Vodic za svršene osnovce

Pocetkom 2008. godine zapocet je projekat izrade Vodica za svršene osnovce, koji je imao za cilj da što bolje i kvalitetnije upozna buduće srednjoškolce i njihove roditelje sa mogućnostima daljeg školovanja u Crnoj Gori i važnošću odabira pravog profesionalnog puta. Projekat je predvidio organizaciju velikog broja sastanaka sa psiholozima i pedagozima osnovnih škola i sa roditeljima budućih srednjoškolaca. Projekat je okončan štampanjem vodica sa neophodnim podacima o tržištu rada kao i relevantnim informacijama o svim srednjim školama u Crnoj Gori.

9.9. Evropska socijalna povelja

Predstavnici Centra su učestvovali u uskladivanju crnogorske regulative u oblasti zapošljavanja, rada i socijalnog staranja sa istom regulativom EU. Sve pripreme su uradene prije sastanka sa predstavnicima Savjeta Evrope, koji je organizovan 27. novembra. Na pomenutom sastanku predstavnici relevantnih crnogorskih institucija su dali svoje predloge za uskladivanje u ovoj oblasti.

9.10. Nacionalna klasifikacija zanimanja

Centar je učestvovao u izradi nacionalne klasifikacije zanimanja, koja ima za cilj da harmonizuje naše i međunarodne standarde iz ove oblasti te da uvrsti nova zanimanja nastala reformom obrazovnog sistema.

9.11. Festival obrazovanja

Centar je u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje i brojnim institucijama iz oblasti obrazovanja i lokalne samouprave organizovao Festival obrazovanja, u Pljevljima. Centar je organizovao i okrugli sto, na temu »IPA fond i lokalna uprava«, na kome je razgovarano o tome kako i na koji način iskoristiti sredstva pomenutog fonda u sto većoj mjeri.

9.12. Baza podataka zaposlenih

Centar za ljudske resurse je započeo formiranje baze podataka za zaposlene u Zavodu, sa ciljem uvida u njihovo stvarno stanje edukovanosti i pripremljenosti za pružanje kvalitetnih usluga, kako bi se znalo sa kakvim kadrovima se raspolaže i koje kadrove treba dalje obucavati. Podaci koji su do sada dobijeni anketiranjem zaposlenih su sljedeći:

Zaposleni u Centralnoj službi - po sektorima -

(Pregled 19.)

RB	SEKTOR	Ukupno	Obucavali se	Nijesu išli na obuke	Nije im potrebna obuka	Potrebna obuka	Učešće	Učešće
1	2	3	4	5	6	7	8=7/3	9=4/3
1	Za ekonomske poslove	13	2	11	0	11	84,62	15,38
2	Za informatiku	6	2	4	1	3	50,00	50,00
3	Za istraživanje, razvoj i kreditiranje	20	6	14	1	13	65,00	35,00
4	Za pravne i opšte poslove	23	2	21	9	12	52,17	47,83
5	Za zapošljavanje	15	6	9	3	6	40,00	60,00
6	Centar za ljudske resurse	9	8	1	1	0	0,00	100,00
7	Kabinet direktora	7	5	2	1	1	14,29	85,71
8	UKUPNO	93	31	62	16	46	49,46	50,54

Zaposleni - po biroima rada -

(Pregled 20.)

RB	BIRO RADA	Ukupno	Obucavali se	Nijesu išli na obuke	Nije im potrebna obuka	Potrebna obuka	Učešće 6/2	Učešće 3/2
1	2	3	4	5	6	7	8=7/3	9=4/3
1	Bar	36	0	36	2	34	94,44	5,56
2	Berane	31	21	10	2	8	25,81	74,19
3	Bijelo Polje	36	0	36	4	32	88,89	11,11
4	Herceg Novi	29	15	14	2	12	41,38	58,62
5	Nikšić	40	33	7	4	3	7,50	92,50
6	Pljevlja	22	13	9	2	7	31,82	68,18
7	Podgorica	69	29	40	10	30	43,48	56,52
8	UKUPNO	263	111	152	26	126	47,91	52,09

3) REALIZACIJA PROGRAMA »POS AO ZA VAS«

Vlada Crne Gore je polovinom 2008. godine usvojila Program državne podrške i pomoci »Stimulisanje zapošljavanja u Crnoj Gori – s akcentom na sjeverni region i ugrožene kategorije stanovništva«. Za realizaciju programa zadužene su vladine institucije – Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Fond za razvoj Crne Gore i Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeca.

Zavod za zapošljavanje je u realizaciji navedenog programa, pod sloganom »Posao za vas«, definisao sljedece mjere podrške:

1. Program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori – Inovirani program samozapošljavanja;
2. Zapošljavanje pripravnika;
3. Priprema za zapošljavanje;
4. Javni radovi;
5. Projekat »Uspjecu«;
6. Šansa mladim menadžerima;
7. Poreske olakšice.

1. Inovirani program samozapošljavanja

Inovirani program samozapošljavanja predstavlja nastavak Programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori, koji se posredstvom Zavoda za zapošljavanje realizuje od 1999. godine, s tim što su za nerazvijene opštine od 1. septembra 2008. godine predvideni povoljniji uslovi u pogledu korišćenja kreditnih sredstava predvidenih tim programom.

U periodu od 1. septembra do 31. decembra 2008. godine odobreno je 336 kreditnih zahtjeva, cijom realizacijom je omogućeno zapošljavanje 446 lica. Za te namjene usmjereno je 2.220.000 Eur. Najviše odobrenih kredita je u opštinama: Rožaje – 68 ili 20,24% od ukupno odobrenog broja, Nikšić – 60 ili 17,86% i Berane 45 ili 13,39%.

PREGLED ODOBRENIH ZAHTJEVA ZA KREDIT (PO OPŠTINAMA, PERIOD 1.9 – 31.12.2008)

Tabela 1.

RB	OPŠTINA	K R E D I T I		
		Broj zahtjeva	Broj radnika	Iznos sredstava
1.	Andrijevića	8	10	50.000
2.	Berane	45	51	251.000
3.	Bijelo Polje	23	44	220.000
4.	Žabljak	5	8	40.000
5.	Kolašin	14	16	80.000
6.	Mojkovac	15	19	95.000
7.	Nikšić	60	87	429.000
8.	Plav	28	32	160.000
9.	Plužine	9	9	45.000
10.	Pljevlja	28	37	185.000
11.	Rožaje	68	92	460.000
12.	Cetinje	24	30	150.000
13.	Šavnik	9	11	55.000
14.	UKUPNO	336	446	2.220.000

2. Zapošljavanje pripravnika

Programom zapošljavanja pripravnika sa visokom stručnom spremom, u sjevernoj regiji Crne Gore je predviđeno finansiranje pripravničke plate u iznosu od 100% osnovne cijene rada, utvrđene Opštim kolektivnim ugovorom, za period od 12 mjeseci, odnosno 24 mjeseca u pravosuđu.

U periodu od 1. septembra do 31. decembra, Zavodu za zapošljavanje se obratilo 139 poslodavaca sa zahtjevom za realizaciju zapošljavanja 284 pripravnika. Potrebna sredstva za finansiranje pripravničkih plata za period od godinu dana iznose 1.054.060,31 Eur.

PREGLED ZAPOŠLJAVANJA PRIPRAVNIKA (PO OPŠTINAMA, PERIOD 1.9 – 31.12.2008)

Tabela 2.

RB	OPŠTINA	ZAPOŠLJAVANJE PRIPRAVNIKA		
		Broj zahtjeva	Broj pripravnika	Iznos sredstava
1.	Andrijevića	0	0	0
2.	Berane	15	16	59.383,67
3.	Bijelo Polje	24	54	200.419,92

4.	Žabljak	3	6	22.268,88
5.	Kolašin	6	8	29.691,84
6.	Mojkovac	2	3	11.134,44
7.	Nikšić	46	118	437.954,64
8.	Plav	3	8	29.691,84
9.	Plužine	3	3	11.134,44
10.	Pljevlja	13	29	107.632,92
11.	Rožaje	6	9	33.403,32
12.	Cetinje	15	27	100.209,96
13.	Šavnik	3	3	11.134,44
14.	UKUPNO	139	284	1.054.060,31

3. Priprema za zapošljavanje

U okviru Projekta pripreme radnika za poznatog poslodavca, Zavod za zapošljavanje je poslodavcima zainteresovanim za zaposlenje lica nakon sprovođenja obuke povećao sredstva kojima se finansira realizacija obuke radi zaposlenja sa do 20 na do 30 cijena rada po kandidatu. Svim licima uključenim u programe obezbijedeno je dnevno po 5 Eur, kao i troškovi prevoza i toplog obroka. (Za ostale opštine iznos odobrenih sredstava je do 20 cijena rada po nezaposlenom, a nadoknada nezaposlenim licima nije predviđena).

U periodu od 1. septembra do 31. decembra, Zavodu za zapošljavanje su se obratila 33 poslodavca sa zahtjevom da obuče i zaposle 286 lica. Za osposobljavanje ovih lica opredijeljeno je 393.250 Eur.

PREGLED ODOBRENIH ZAHTEJEVA ZA PRIPREMU RADNIKA (PO OPŠTINAMA, PERIOD 1.9 – 31.12.2008)

Tabela 3.

RB	OPŠTINA	PRIPREMA RADNIKA		
		Broj zahtjeva	Broj radnika	Iznos sredstava
1.	Andrijevica	0	0	0
2.	Berane	4	92	126.500

3.	Bijelo Polje	13	122	167.750
4.	Žabljak	0	0	0
5.	Kolašin	2	4	5.500
6.	Mojkovac	1	10	13.750
7.	Nikšić	3	13	17.875
8.	Plav	0	0	0
9.	Plužine	0	0	0
10.	Pljevlja	3	23	31.625
11.	Rožaje	3	11	15.125
12.	Cetinje	3	7	9.625
13.	Šavnik	1	4	5.500
14.	UKUPNO	33	286	393.250

4. Javni radovi

Javni radovi su lokalni ili državni programi zapošljavanja, koji su namijenjeni podsticanju otvaranja novih radnih mjesta i ocuvanju ili razvoju radnih sposobnosti nezaposlenih lica. Organizuju se zbog izvođenja socijalno-zaštitinih, kulturnih, komunalnih, poljoprivrednih, ekoloških i drugih programa. Neprofitnog su karaktera i od opštedruštvenog interesa za lokalnu zajednicu i državu.

U periodu od 1. septembra do 31. decembra, u sjevernoj regiji Crne Gore realizovana su 33 javna rada u kojima je zaposleno 269 lica. Za potrebe realizacije ovih javnih radova izdvojeno je 593.145 Eur. Trajanje ovih javnih radova produženo je sa do 6 na do 9 mjeseci.

PREGLED JAVNIH RADOVA (PO OPŠTINAMA, PERIOD 1.9 – 31.12.2008)

Tabela 4.

RB	OPŠTINA	JAVNI RADOVI		
		Broj zahtjeva	Broj radnika	Iznos sredstava
1.	Andrijevica	1	2	4.410
2.	Berane	1	10	22.050
3.	Bijelo Polje	7	87	191.835
4.	Žabljak	1	2	4.410
5.	Kolašin	2	9	19.845

6.	Mojkovac	9	69	152.145
7.	Nikšić	3	25	55.125
8.	Plav	1	2	4.410
9.	Plužine	0	0	0
10.	Pljevlja	2	13	28.665
11.	Rožaje	3	32	70.560
12.	Cetinje	3	18	39.690
13.	Šavnik	0	0	0
14.	UKUPNO	32	269	593.145

5. Program »Uspjecu«

S obzirom da se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje nalazi više od 30% teže i teško zapošljivih lica, ukazala se potreba za programima i aktivnostima čiji bi cilj bio uključivanje ove kategorije nezaposlenih lica na tržište rada. Program "Uspjecu" se izvodi kroz informativno-motivacione seminare (radionice) sa ciljem aktivnijeg i efikasnijeg uključivanja lica u traženje posla. To podrazumijeva:

- veće samopouzdanje i samopoštovanje;
- veću otvorenost u komunikaciji i odnosima sa drugima;
- podršku licnom i profesionalnom razvoju;
- sposobnost nepristrasnog slušanja i simpatije sa drugima;
- učestvovanje i saradnju, a ne takmicenje;
- učenje kako tražiti posao;
- učenje kako se predstaviti poslodavcu;
- učenje kako napisati molbu i CV.

Projekat je namijenjen svim dugotrajno nezaposlenim licima i svim drugim teže zapošljivim licima.

Programom "Uspjecu" u Bijelom Polju obuhvaćeno je 12 nezaposlenih visokoškolaca, za potrebe biroa rada Bijelo Polje i Berane. Svih 12 lica je zaposleno u javnom radu u trajanju od šest mjeseci.

6. Program »Šansa mladim menadžerima«

Zavod za zapošljavanje u saradnji sa Direkcijom za razvoj malih i srednjih preduzeća realizuje ovaj projekat sa ciljem da mladim menadžerima obezbijedi visok stepen znanja i vještina, koje oni nisu uspjeli da steknu u toku redovnog obrazovanja. Izvodac obuke je "Adižes Montenegro", koji je obezbijedio

predavace, strucnjake iz oblasti: osnova menadžmenta, projekt menadžmenta, marketinga i PR-a i poslovne komunikacije. Ujedno, ovo predstavlja i prvi dio obuke, kroz koju se primjenjuju dinamični i savremeni oblici interaktivnih predavanja. Akcenat su zajednicke vježbe, simulacije i radionice.

Druga faza obuke podrazumijeva praktičan rad u trajanju od dva do tri mjeseca. Za polaznike je obezbijedeno da u tom periodu prođu sve nivoe same organizacije, kako bi se u potpunosti upoznali sa načinom funkcionisanja datog preduzeća, uz naknadu koju im obezbjeđuje Zavod za zapošljavanje.

Kroz program "Šansa mladim menadžerima" u Bijelom Polju je 14 lica i u Nikšiću 17 visokoškolača završilo edukaciju.

7. Poreske olakšice

Uredba o poreskim olakšicama za određene kategorije nezaposlenih lica je stupila na snagu u aprilu 2008. godine.

Da bi izbjegli diskriminaciju na tržištu rada i šanse za zapošljavanje teže zapošljivih lica stavili u ravnopravan položaj sa lako zapošljivim, za poslodavce je predviđen niz benefita kako bi bili stimulisaniji da zapošljavaju ona lica koja imaju neku prepreku u zapošljavanju.

Kategorije nezaposlenih lica za koje poslodavci imaju poreske olakšice:

- Lica sa invaliditetom;
- Lica sa najmanje 50 godina starosti;
- Lica koja se nalaze na evidenciji nezaposlenih Zavoda za zapošljavanje Crne Gore duže od 5 godina;
- Lica koja su angažovana u javnim radovima;
- Lica koja su tehnološki viškovi, kod privrednih društava koja se privatizuju u skladu sa Planom privatizacije Vlade Crne Gore, koji sporazumom o preuzimanju prelaze na rad kod drugog poslodavca, odnosno koji se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje;
- Nezaposlena lica koja su angažovana na obavljanju sezonskih poslova;
- Nezaposlena lica sa preko 25 godina staža osiguranja, koja su korisnici novčane naknade.

Pored ove Uredbe primjenjuje se i Uredba o olakšicama za osiguranje poljoprivrednika. Prema važećim propisima poljoprivrednik na ime penzijskog i invalidskog osiguranja plaća 12,52 Eur, a na ime zdravstvenog osiguranja 7,16 Eur ili ukupno na mjesečnom nivou 19,68 Eur.

III PRIVATIZACIJA AKCIJA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE

1) PRODAJA AKCIJA

Planom privatizacije za 2008. godinu predviđena je privatizacija 30 akcionarskih društava, u kojima Zavod posjeduje akcije ukupne nominalne vrijednosti 27.423.025,58 Eur, i tri društva sa ograničenom odgovornošću, putem:

1. javnog tendera,
2. javne aukcije, i
3. berzanske prodaje akcija.

1. Prodaja akcija putem javnog tendera (grupa 1 iz Plana)

Predviđena je privatizacija 11 akcionarskih društava (kapital Zavoda nominalne vrijednosti 22.338.679,75 Eur). U toku godine je objavljeno više tendera, a privatizovana su dva akcionarska društva: »Radvent« AD – Nikšić i »Polimka« AD – Berane. U oba slučaja radilo se o ponovnoj privatizaciji. Akcionarsko društvo »Radvent« je privatizovano na način što je Zavod potpisao Saglasnost na Ugovor o preuzimanju prava i obaveza iz Ugovora o kupoprodaji 48,613 akcija u Kompaniji »Radvent« AD – Nikšić, dok je »Polimka« AD – Berane privatizovana pod novim uslovima.

Zavod je po osnovu navedenih prodaja akcija ostvario prihod u ukupnom iznosu od 8.707,69 Eur.

2. Prodaja akcija putem aukcije (grupa 2 iz Plana)

Na inicijativu većinskih vlasnika Dionickog društva »Jekon« – Bijelo Polje, Savjet za privatizaciju odobrio je da se postupak privatizacije tog Društva umjesto putem berze, kako je bilo planirano, izvrši putem javne aukcije. Akcije Zavoda prodane su sa akcijama Fonda za razvoj Crne Gore i Fonda PIO Crne Gore. Ostvareni prihod iznosi 12.685,38 Eur.

3. Prodaja akcija na berzi (grupa 3 iz Plana)

U izvještajnom periodu nastavljena je prodaja akcija na berzi. Ponudene su akcije Zavoda za zapošljavanje u 15 društava. Prodane su akcije tri društva. Plaćanje akcija vršeno je novcem i obveznicama restitucije.

Akcije dva društva placene su dijelom u novcu a dijelom u obveznicama restitucije, dok su akcije jednog društva placene obveznicama restitucije. Prodajom akcija na berzi ostvareno je ukupno 80.116,71 Eur. U novcu je naplacen iznos od 12.962,71 Eur (ucešce od 16,18% u ukupnom prihodu), dok na obveznice restitucije otpada iznos od 67.154 Eur (ucešce od 83,82%).

Berzanska prodaja akcija je izvršena na Berzi Nex Montenegro i Montenegro berzi posredstvom brokerskih kuca »CG Broker« AD – Podgorica, »3M Broker« AD – Podgorica i »VIP Broker – Diler« AD – Podgorica. Za te usluge ukupno je placeno na ime provizije 168,59 Eur.

Akcije su na berzi nudene i prodavane uz visoke diskonte koje je određivala Komisija za prodaju akcija putem berze i udjela Zavoda za zapošljavanje, u zavisnosti od kretanja cijena akcija na berzi i od odnosa ponude i tražnje.

2) PRODAJA UDJELA

U izvještajnom periodu nije bilo prodaje udjela Zavoda za zapošljavanje.

3) REALIZACIJA PRIVATIZACIONIH UGOVORA U TOKU

U toku je realizacija ugovora o kupoprodaji akcija Zavoda za zapošljavanje u cetiri društva. Radi se o prodajama akcija iz ranijeg perioda, kada su se društva privatizovala putem prodaje tzv. kontrolnog paketa akcija. Status ovih transakcija je otvoren, jer su povodom ovih privatizacija pokrenuti sudski sporovi koji još traju.

4) UKUPAN PRIHOD OD PRODAJE AKCIJA

Ukupan prihod od prodaje akcija Zavoda za zapošljavanje u proteklom periodu iznosi 101.509,78 Eur, a cine ga: prihod u novcu, u iznosu od 34.355,78 Eur (33,85% od ukupnog prihoda) i prihod u obveznicama restitucije, u iznosu od 67.154 Eur (66,15% od ukupnog prihoda).

Pored navedenog, Zavod je ostvario i prihod od prodaje stecajne mase. U proteklom periodu uplaceno je ukupno 375.771,93 Eur od prodaje imovine šest društava u stecaju.

Takode, uplaceno je i 76.655,55 Eur na ime dividendi, koje je Zavod kao akcionar ostvario u AD Plantaže »13. jul« – Podgorica i »Lovcen« osiguranju AD – Podgorica.

Kada su u pitanju ostala događanja u vezi sa privatizacijom u 2008. godini u Crnoj Gori, najveću pažnju privukla je Tužba vecinskog vlasnika »KAP« AD – Podgorica i »Rudnici boksita« AD – Nikšić. Radi se o odštetnom zahtjevu u visini od 332.000.000 Eur. Pokrenut je postupak arbitraže pred međunarodnim sudom u Frankfurtu. Među tuženima, pored Države Crne Gore, Vlade i državnih fondova nalazi se i Zavod za zapošljavanje. Našu stranu u postupku zastupa međunarodna Advokatska kancelarija IKRP Rokas&Partners iz Grčke. Radi se o veoma složenom postupku, u kome je teško predvidjeti ishod.

IV PROGRAM ZA KONTINUIRANO STIMULISANJE ZAPOSŁJAVANJA I PREDUZETNIŠTVA U CRNOJ GORI

U 2008. godini nastavljena je realizacija Programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva. Na osnovu analize dosadašnjih rezultata i istraživanja potreba buducih korisnika izvršene su određene korekcije u Programu, radi postizanja veće efikasnosti u postizanju cilja – pružanju podrške razvoju preduzetništva i povećanju zapošljavanja.

S tim u vezi, od septembra je otpočela primjena Inoviranog programa, kojeg je odobrila Vlada Crne Gore.

Izmjene u Programu se sastoje u sljedećem:

- Iznos kredita po novootvorenom radnom mjestu povećan je sa 3.068 Eur na 5.000 Eur, pri čemu je maksimalni iznos kredita ostao u visini od 15.000 Eur;
- Uvedene su razlike u visini kamatnih stopa. Na iznose čiji su obveznici vraćanja žene (bez obzira na opštinu u kojoj se realizuje kredit) i sve kredite odobrene korisnicima u opštinama: Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Žabljak, Kolašin, Mojkovac, Nikšić, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Cetinje i Šavnik primjenjuje se kamatna stopa u visini od 3%. Na kredite odobrene u opštinama: Bar, Budva, Danilovgrad, Kotor, Podgorica, Tivat, Ulcinj i Herceg Novi primjenjuje se kamatna stopa u visini od 4%;
- Korisnik kredita od 5.000 Eur (za otvaranje jednog novog radnog mjesta) nije u obavezi, kao što je to bilo do sada, da garantuje nekretninom za obezbjeđenje povraćaja kredita, već su mu za to dovoljna dva kreditno sposobna žiranta;
- Uvedene su olakšice u cilju podsticanja razvoja poljoprivrede, koje se realizuju u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede: otpis do 30% kredita (za namjensku upotrebu sredstava i uskladenost biznis ideje sa Agrobudžetom), mogućnost korišćenja olakšica kod obezbjeđenja povraćaja kredita, edukacija iz oblasti stocarske proizvodnje, o čemu je između Zavoda i Ministarstva potpisan Sporazum o saradnji na realizaciji Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori iz oblasti poljoprivrede, kojim su definisani međusobni odnosi i obaveze na realizaciji programa;
- Za kredite mogu konkurisati: nezaposlena lica sa evidencije Zavoda, koja preuzimaju obavezu da se nakon dobijanja kredita registruju kao preduzetnici, individualni poljoprivredni proizvođači ili pravna lica, preduzetnici, koji su registrovani u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, i mala preduzeća.

1. Podnijeti zahtjevi za kredit

Interesovanje za ovaj Program, kao i ostvareni rezultati, su znatno iznad očekivanja.

U toku 2008. godine održano je 113 edukativnih seminara, na kojima je učestvovao 1.341 polaznik. Podnijeto je 1.173 zahtjeva za dodjelu kredita, ukupne vrijednosti 7.170.258 Eur, cijom realizacijom bi se otvorila 1.644 nova radna mjesta.

Posmatrano po opštinama, najviše podnijetih zahtjeva je u Nikšiću (233 ili 19,86% od ukupnog broja), Beranama (142 ili 12,11%), Rožajama (138 ili 11,76%) i Pljevljima (96 ili 8,18%).

Posmatrano po djelatnostima, najzastupljeniji su poljoprivreda i ribarstvo (45,95%), trgovina (17,65%), zanatstvo i licne usluge (15,35%) i ugostiteljstvo (6,05%).

Za bavljenje privatnim biznisom zainteresovana su lica svih obrazovnih profila. Najveće učešće u ukupnom broju predatih zahtjeva za kredit odnosi se na lica sa nižim stepenom obrazovanja: NK, PK i lica sa trogodišnjim srednjim obrazovanjem (64,2% od ukupnog broja). Lica sa srednjom stručnom spremom i VKV cine 31,7% od ukupnog broja zainteresovanih lica, dok lica sa višom i visokom stručnom spremom cine 4,1% od ukupnog broja lica koja su konkurisala za kredit.

2. Ocjene Regionalnih komisija

Regionalne komisije su pozitivno ocijenile 1.050 zahtjeva za kredit, ukupne vrijednosti 6.307.389 Eur, cijom realizacijom bi se zaposlilo 1.473 radnika.

3. Odobreni krediti

U navedenom periodu odobreno je 936 kredita vrijednih 5.619.724 Eur, cijom realizacijom je omogućeno otvaranje 1.335 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 803 odobrena kredita su podnijeta od strane lica koja su prošla edukaciju preduzetnika, a 133 odobrena zahtjeva su podnijeta od strane pravnih lica i preduzetnika, kojima edukacija nije namijenjena, kao i nezaposlenih lica koja su podnijela zahtjev prije uvođenja novog koncepta realizacije Programa samozapošljavanja.

Najveći broj kredita je odobren u opštinama: Nikšić (178 ili 19,02% od ukupnog broja), Berane (114 ili 12,18%), Rožaje (107 ili 11,43%) i Podgorica (83 ili 8,87%). Najmanje kredita je odobreno u primorskim opštinama: Budva (6 ili 0,64%), Tivat (3 ili 0,32%) i Kotor (2 ili 0,21%) (Vidjeti tabelu u prilogu).

Kreditni su odobravani za projekte iz svih djelatnosti, u skladu sa planiranim regionalnim razvojem. Najviše odobrenih kredita – 409 ili 43,7% od ukupnog broja je iz oblasti poljoprivrede i ribarstva. Slijede trgovina – 169 kredita ili 18,06% i zanatstvo i licne usluge – 148 ili 15,81% (Vidjeti tabelu u prilogu).

U navedenom periodu odobreno je finansiranje šest programa licima koja su zbog tehnno-ekonomskih i organizacionih promjena ostala bez posla. Za tu namjenu je izdvojeno 31.000 Eur, za zapošljavanje sedam lica.

4. Kontrola upotrebe sredstava

Od 983 iskontrolisanih korisnika kredita, po ocjeni regionalnih komisija njih 635 ili 64,6% je u potpunosti namjenski iskoristilo sredstva, što znaci da: su sredstva upotrijebljena u skladu sa biznis planom, je registrovana djelatnost, je otvoren predvideni broj radnih mjesta, su izmirene sve obaveze po osnovu dodijeljenih kreditnih sredstava.

U fazi ispunjenja obaveza je 232 (23,6%) korisnika kredita. Oni sredstva koriste sporije, najčešće iz objektivnih razloga: problemi vezani za registraciju preduzeca i osiguranje lica i osiguranje? individualnih poljoprivrednih proizvođača, za programe sa više zaposlenih iz oblasti poljoprivrede.

Odobrena sredstva nenamjenski je iskoristilo 116 (11,8%) korisnika kredita i protiv njih je pokrenut postupak raskida Ugovora o kreditu. Korisnici kredita koji su nenamjenski upotrijebili sredstva obavezni su da vrate cjelokupna odobrena sredstva, uvecana za iznos redovne i zatezne kamate.

Znacajno je istaci da je od od ukupnog broja iskontrolisanih korisnika kredita njih 266, koji su pohađali edukacione seminare. Od tog broja, 106 (39,85%) korisnika kredita je namjenski iskoristilo kredit ili su izmirili sve obaveze po osnovu dodijeljenih kreditnih sredstava. U fazi ispunjenja obaveza po osnovu dodijeljenih kreditnih sredstava nalaze se 154 (57,9%) korisnika kredita. Kada je u pitanju nenamjenska upotreba kreditnih sredstava, ona je zabilježena kod samo 6 (2,3%) korisnika kredita.

Vecina postupaka raskida Ugovora o kreditu je pokrenuta zbog nezapošljavanja predvidenog broja radnika i neregistrovanja djelatnosti.

5. Finansijski podsticaj preduzetništva kod lica sa invaliditetom

Zahtjev za ovaj vid kreditiranja je podnijelo jedno invalidno lice, čiji je projekat u ukupnoj vrijednosti od 5.000 Eur i predviđa zapošljavanje jednog lica. Ovaj projekat se nalazi u fazi realizacije.

V INFORMATICKE AKTIVNOSTI

U izvještajnom periodu najveći dio aktivnosti bio je opredijeljen poslovima planiranim i zapocetim tokom 2007. godine, koji su se svojim trajanjem nastavili u 2008. godini, kao i razvojem novih aplikacija, u skladu sa »Idejnim projektom Informatičkog sistema ZZZCG«. Uporedo sa poslovima vezanim za implementaciju funkcija sistema zapošljavanja u jedinstveni informatički sistem, odvijale su se i aktivnosti na korektivnom i perfektnom održavanju tehničke infrastrukture i postojećih programskih rješenja.

U 2008. godini od značajnijih aktivnosti realizovane su sljedeće:

- **Projektovanje i implementacija aplikacije »Anketa poslodavaca«**

Aplikacija predstavlja kompletnu informatičku aproksimaciju poslova na evidentiranju podataka o poslodavcima, realizovanim i očekivanim zapošljavanjima i strukturi postojeće i nedostajuće radne snage. Za potrebe istraživanja i analize prikupljenih podataka urađeno je i implementirano u sistem preko 50 statističkih izvještaja.

- **Izrada Idejnog projekta video-konferencijskog sistema**

Urađen je idejni projekat uvođenja video-konferencijskog sistema u postojeću informatičku infrastrukturu. Izvršene su pripremne aktivnosti na testiranju kompatibilnosti propusnog opsega mreže i zahtjeva sistema, kao i na obezbjeđenju kvalitetnih pristupnih puteva.

- **Izrada internet prezentacije programa »Osnove računarske pismenosti«**

Na adresi »<http://www.opismeni.me>« postavili smo Internet prezentaciju programa »Osnove računarske pismenosti«. Osim informacija o konceptu i sadržaju programa, u prezentaciju su uključena i nastavna sredstva programa, koja posjetioci mogu pregledati »online«.

- **Realizacija završnih ispita programa "Osnove računarske pismenosti"**

Saglasno aktivnostima definisanim u Programu zapošljavanja za 2008. godinu, Sektor je organizovao i sproveo završne ispite u dva ciklusa programa informatičkog opismenjavanja nezaposlenih lica. Za potrebe završne provjere znanja polaznika obuke, urađene su dvije nove verzije automatizovanog Ispitnog kataloga.

○ **Učešće na INFOFEST-u 2008.**

Na XV festivalu informatičkih dostignuća, INFOFEST 2008, Zavod je predstavio dostignuti nivo informatičke podrške poslovnom sistemu zapošljavanja. Interesovanje uesnika i posjetilaca festivala je još jednom potvrdilo kontinuitet kvaliteta učešća Zavoda na najznacajnijoj ICT smotri u regionu.

VI PRAVNA REGULATIVA

1) NORMATIVNA DJELATNOST

U toku 2008. godine realizovane su sljedece aktivnosti:

1. Učešće u izradi više zakona, i to:

- Zakona o radu;
- Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju;
- Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom;
- Zakona o zapošljavanju i radu stranaca;
- Zakona o strancima;
- Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama;
- Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o administrativnim taksama.

2. Učešće u izradi podzakonskih akata:

- Uredbe o poreskim olakšicama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica;
- Uredbe o kriterijumima i postupku za utvrđivanje broja radnih dozvola za strance;
- Odluke o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance za 2009. godinu;
- Pravilnika o načinu izdavanja radne dozvole za strance;
- Pravilnika o postupku prijave početka i prestanka rada stranaca.

3. Učešće u Projektu Razvoj Nacionalnog okvira kvalifikacija u Crnoj Gori, sa socijalnim partnerima (Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete i nauke, Centar za stručno obrazovanje, Privredna komora, Zavod za školstvo, Ispitni centar i dr.), a u cilju pripreme Nacionalnog okvira kvalifikacija koji će omogućiti uporedivost kvalifikacija iz različitih oblasti obrazovanja (opšteg, stručnog i visokog), kao i postaviti jasne veze između nacionalnih kvalifikacija i nivoa Evropskog kvalifikacionog okvira;

4. Učešće u pripremi Nacionalne klasifikacije zanimanja.

5. Drugi pravni poslovi na sprovođenju zakona iz oblasti rada i zapošljavanja.

2) ZAPOSŁJAVANJE STRANIH DRŽAVLJANA

U toku 2008. godine, na osnovu podnijetih zahtjeva izdato je 1085 radnih dozvola. Od ovog broja, 1067 radnih dozvola izdato je strancima kojima je odobren privremeni boravak u Crnoj Gori, a 18 radnih dozvola strancima kojima je odobreno stalno nastanjenje.

Najviše radnih dozvola je izdato u sledecim opštinama: Podgorica - 362, Herceg Novi - 293, Bar - 116, Nikšić - 89, Kotor - 75 i Budva - 50.

Medu stranim državljanima sa odobrenim privremenim boravkom u Crnoj Gori i kojima su izdate radne dozvole najbrojniji su državljani: Ruske federacije, BiH, Kine, Makedonije i lica sa statusom raseljenih.

Stranci se pretežno zapošljavaju u: agencijama za promet nepokretnosti, trgovini, gradevinarstvu, turizmu i ugostiteljstvu i preradivackoj industriji.

U izvještajnom periodu, strancima NK radnicima izdato je 778 radnih dozvola. Medu njima ima lica sa završenom srednjom, višom ili visokom strucnom spremom, ali im se, zbog neizvršene nostrifikacije diploma, privremeno izdaju radne dozvole kao nekvalifikovanima. U istom periodu izdato je 97 dozvola licima sa srednjom strucnom spremom, licima sa višom strucnom spremom - 18, dok je licima sa visokom strucnom spremom izdato 192 radne dozvole.

3) OSIGURANJE ZA SLUCAJ NEZAPOSLENOSTI

Osiguranje za slucaj nezaposlenosti utvrđeno je Zakonom za zapošljavanje kao obavezno i za zaposlene i za poslodavce. Visina ovog osiguranja, osnovica za utvrđivanje njegove visine kao i nacin uplate uredeni su Zakonom o doprinosima za socijalno osiguranje. Doprinos za osiguranje za slucaj nezaposlenosti iznosi 0,5% na zaradu zaposlenog i 0,5% iz zarada zaposlenih.

Nakon prestanka radnog odnosa nezaposleno lice, po osnovu osiguranja za slucaj nezaposlenosti, ima pravo na isplatu novcane naknade pod određenim uslovima, utvrđenim Zakonom o zapošljavanju.

Pravo na novcanu naknadu ima i invalidno lice osposobljeno za rad u ustanovi socijalne zaštite ili drugoj porodici dok ceka zaposlenje.

Postupak u kojem se rješava o pravu na novcanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, a koji je pokrenut na zahtjev nezaposlenog lica, sprovodi se u prvom i drugom stepenu u Zavodu.

Dužina novcane naknade zavisi od dužine neprekidnog staža osiguranja i kreće se od 3 do 12 mjeseci.

Nezaposleno lice koje ima više od 25 godina staža osiguranja ima pravo na novcanu naknadu do ponovnog zaposlenja odnosno do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novcanu naknadu.

Novcana naknada shodno Zakonu o zapošljavanju iznosi 60% od najniže cijene rada, što od 1.7.2007. godine iznosi 33 Eur.

Izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju, koje su stupile na snagu 4.4.2008. godine, regulisano je da nezaposleno lice ima pravo na novcanu naknadu u visini najniže penzije predviđene Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju do sticanja uslova za ostvarivanje prava na penziju, odnosno do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novcanu naknadu, ako ispunjava sljedeće uslove:

- navršiti 60 godina života (muškarac) odnosno 55 (žena) i ima najmanje 10 godina staža osiguranja, ili
- ima 30 godina staža osiguranja i najmanje 50 godina života.

Visina ove novcane naknade uskladuje se na način propisan Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju.

U periodu od 4.4.2008. godine tj. od dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju do 31.12.2008. godine evidentirano je 25.913 slučaja korištenja novcane naknade u visini najniže penzije, dok je ukupan broj slučajeva (isplata obije vrste novcanih naknada) za 2008. godinu 95.101.

U postupku vršenja revizije prava na novcanu naknadu, drugostepeni organ je u navedenom periodu rješavao na sljedeći način:

Broj primljenih upravnih predmeta u postupku revizije	8.836
Prenijeto iz prethodnog izvještajnog perioda	449
<u>Ukupno</u>	<u>9.285</u>
<u>Riješeno</u>	<u>8.695</u>
Data saglasnost	8.628
Poništeno	25
Preinaceno	42
<u>Ostalo neriješeno</u>	<u>590</u>

4) PREGLED SUDSKIH SPOROVA

U toku 2008. godine Zavod za zapošljavanje je učestvovao pred Osnovnim sudovima u Crnoj Gori i Privrednim sudom u Podgorici i Bijelom Polju u sudskim sporovima u svojstvu tužioca i tuženog:

1. Po osnovu datih a nevraceni kredita za samozapošljavanje posredstvom Banke za razvoj. Utuženo je 278 obveznika kredita.
2. Po osnovu preuzetih 265 predmeta od Montenegrobanke. Na osnovu postignutog dogovora sa dužnicima o dinamici uplate duga, okoncano je 73 predmeta.
3. Po osnovu sporova iz privatizacije i transformacije preduzeća (statusni sporovi). Ukupno 47 predmeta, od čega je završeno 28 predmeta.
4. Po drugim pravnim osnovama (naknada štete, radni odnosi i svojinske tužbe). U toku je 15 predmeta.

Navedeni poslovi su trajnog karaktera, pa se u pojedinim fazama postupka nalaze pred različitim sudovima.

VII ODNOSI SA JAVNOŠĆU

U toku 2008. godine Zavod je realizovao mnogobrojne projekte. Uspostavljena je veoma intenzivna saradnja sa svim korisnicima usluga, bilo da se radi o nezaposlenim licima bilo da su u pitanju poslodavci. Putem javnih medija nastavljena je komunikacija, sve u cilju njihovog potpunog i blagovremenog informisanja.

U dnevnim listovima »Pobjeda« i »Dan« triput nedjeljno su oglašavana slobodna radna mjesta. U dnevnoj štampi je objavljeno u prosjeku 46 članaka mjesečno: U »Pobjedi« su jedanput nedjeljno na prostoru od jedne strane objavljujane aktivnosti koje su prethodne nedjelje bile aktuelne u Zavodu, dok su u mjesecniku »Index« objavljujane na prostoru od dvije strane informacije o aktuelnim dešavanjima u Zavodu u proteklom mjesecu, sa posebnim akcentom na ciljnu grupu – mlade ljude.

Kada je u pitanju upotreba elektronskih medija, Zavod je bio prisutan i na radiju i na televiziji. Na Prvom kanalu »Radio-televizije Crne Gore« realizovano je 50 emisija (jedanput nedjeljno) pod nazivom »Pokreni se...«, dok su na radiju »Antena M« (ukupno 25 emisija) i »Radiju Crne Gore« (ukupno 17 emisija) realizovani slicni sadržaji u istom trajanju – od po 30 minuta. Pored navedenog, o aktivnostima Zavoda, npr. održano je 48 pres konferencija, izvještavano je u vidu priloga u informativnim i specijalnim emisijama na državnoj i lokalnim televizijama i radijima.

Zbog izraženog problema neusklađenosti ponude i tražnje za radnom snagom na tržištu rada, politika zapošljavanja je i u 2008. godini bila usmjerena na realizovanje obuka nezaposlenih lica za razlicita zanimanja, prije svega za ona koja su deficitarna. Cilj je bio da se nezaposleni informišu i animiraju radi što veceg odziva i uključenja u programe obuka, dokvalifikacija i prekvalifikacija. Odštampan je veci broj brošura sa navedenom tematikom. Takode, štampane su i brošure u vezi sa sezonskim zapošljavanjem, namijenjene poslodavcima.

U 2008. godini je pokrenuta i aktivnost pod nazivom »Izbor srednje škole po mjeri djeteta«. Imajuci u vidu da je izbor zanimanja važan, kako za pojedinca tako i u cjelosti za društvo, intenzivirana je komunikacija putem medija, javnih tribina, neposrednog kontakta sa ucenicima i njihovim roditeljima. Štampan je Informator »Izbor srednje škole po mjeri djeteta«, sa opširnim informacijama o svim školama u Crnoj Gori, nastavnim programima (smjerovi, predmeti), stanjem na tržištu rada, deficitarnim zanimanjima. Organizovan je i Sajam srednjih škola u Gimnaziji »Slobodan Škerovic« u Podgorici. Pored ovog, štampan je u dovoljnom broju

primjeraka i distribuiran i Informator za učenike završnih razreda srednjih škola sa informacijama o upisu na visoke i više škole u Crnoj Gori.

U periodu od septembra do decembra predstavnici Zavoda su bili angažovani na realizaciji Programa Vlade Crne Gore »Posao za Vas«. Tom prilikom predstavljeni su programi: »Kreditiranje samozapošljavanja i preduzetništva«, »Obuke«, »Prekvalifikacije, »Javni radovi«, »Uspjecu«, »Šansa mladim menadžerima« i »Zapošljavanje pripravnika«. Tribine su bile veoma posjećene, a ovaj vid komunikacije se pokazao jako kao efikasan. Ovi događaji su bili narocito medijski propraceni i dali su odlicne rezultate.

Pored navedenog, redovno je ažuriran i veb sajt Zavoda, preko koga se može ostvariti dvosmjerna komunikacija, kako sa nezaposlenima tako i sa poslodavcima. Na sajtu su se, takode, mogle pročitati sve informacije o aktivnostima Zavoda i o programima koji se realizuju ili se planiraju.

VIII STATISTIKA TRŽIŠTA RADA

1. EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH LICA

1.1. Kretanje nezaposlenosti

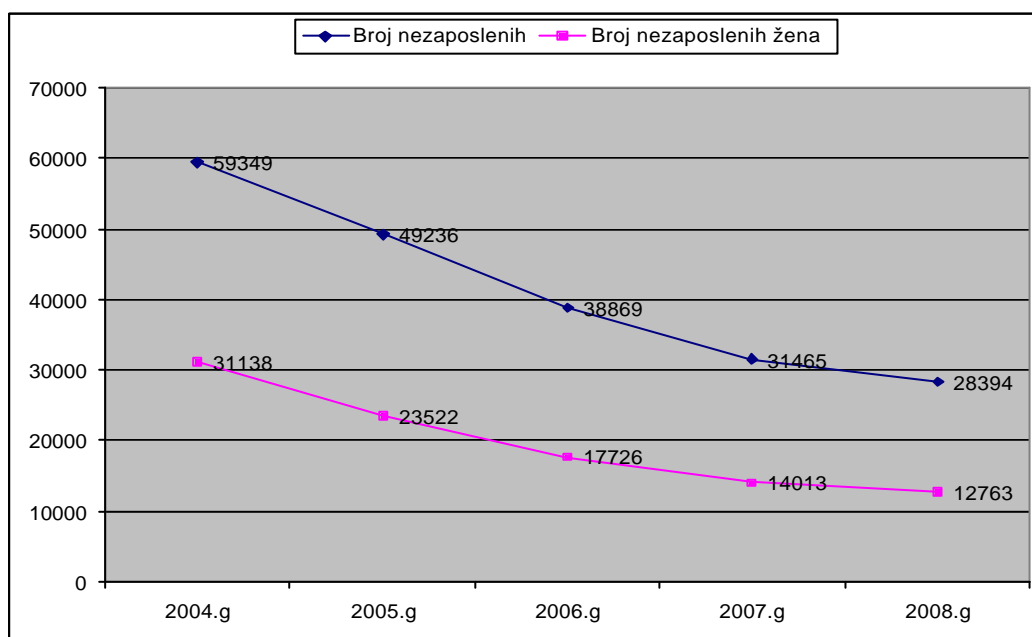
Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje na dan 31. decembar 2008. godine nalazilo se 28.394 nezaposlena lica (žena je bilo 12.763 ili 44,95%).

U odnosu na 31.12.2007. godine (31.465 lica, a od toga 14.013 žena ili 44,53%) broj nezaposlenih je smanjen za 3.071 lice ili za 9,76%.

Na narednom grafiku prikazano je kretanje nezaposlenosti u periodu 2004. do 2008. godine, prema evidencijama Zavoda za zapošljavanje.

**Kretanje nezaposlenosti
(period 2004 – 2008)**

(Grafik 1.)

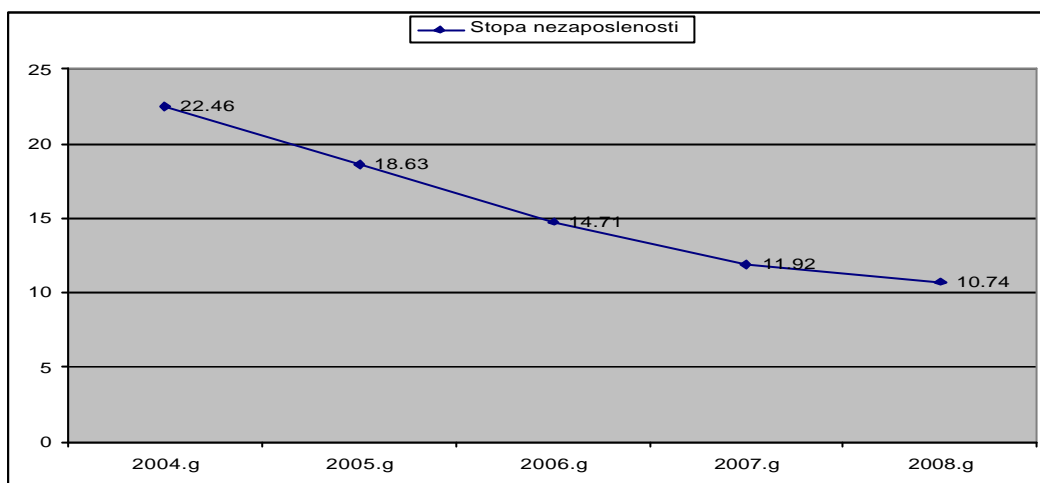
1.2. Stopa nezaposlenosti

Stopa nezaposlenosti na dan 31. decembar 2008. godine je bila 10,74% a na isti dan 2007 godine 11,92%. Najniže stope nezaposlenosti su u opštinama Budva

(5,34%) i Herceg Novi (6,74%), a najviše u opštinama Cetinje (19,32%), Bijelo Polje (17,17%) i Žabljak (16,33%).

Stopa nezaposlenosti (period 2004 – 2008)

(Grafik 2.)

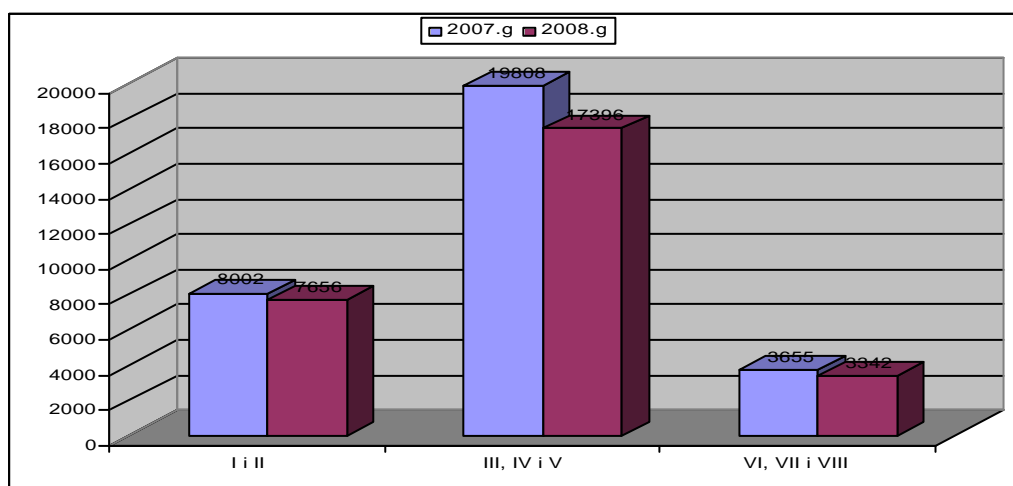

1.3. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih

Na evidenciji Zavoda nalazi se 7.656 ili 26,96% nekvalifikovanih i polukvalifikovanih lica (31.12.2007. godine 8.002 ili 25,43%). Nezaposlenih sa III, IV i V stepenom obrazovanja ima 17.396 ili 61,27% (31.12.2007. godine 19.808 ili 62,95%), a sa VI, VII i VIII stepenom obrazovanja ima 3.342 lica ili 11,77% (31.12.2007 god. 3.655 ili 11,62%).

Nezaposleni po kvalifikacionoj strukturi

(Grafik 3.)

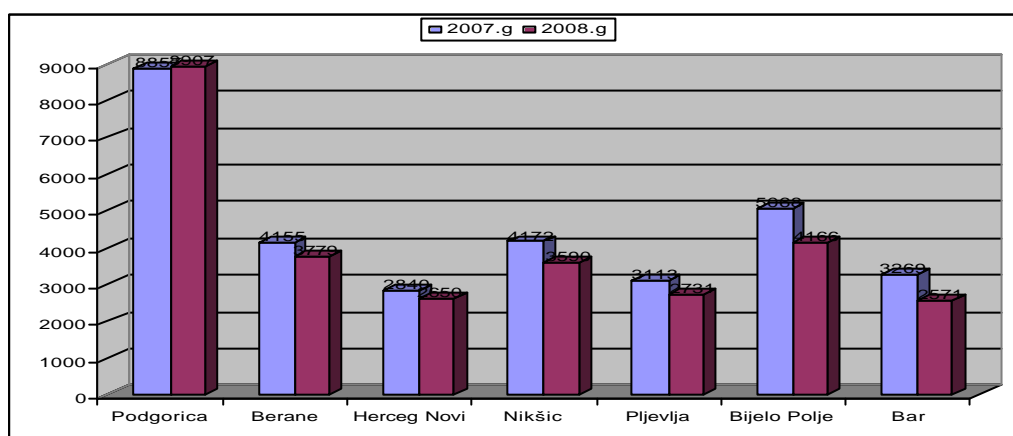

1.4. Regionalna struktura nezaposlenosti

Najviše nezaposlenih na dan 31. decembar 2008. godine bilo je na području Biroa rada Podgorica (sa kancelarijama u Kolašinu, Danilovgradu i Cetinju) 8.907 lica ili 31,37% od ukupnog broja (31.12.2008. godine 8.857 ili 28,15%), a **najmanje** na području Biroa rada Bar (sa kancelarijama u Budvi i Ulcinju) 2.571 lica ili 9,05% (31.12.2007. godine 3.269 ili 10,39%).

Teritorijalni raspored nezaposlenih - po biroima rada -

(Grafik 4.)

U narednom pregledu prikazane su promjene broja nezaposlenih u 2008. godini, posmatrano po biroima rada, sa prikazom razlike na početku i na kraju perioda, kao i relativna promjena (povećanje ili smanjenje pojave) u %).

Promjene broja nezaposlenih u periodu I – XII 2008. godine - po biroima rada i kancelarijama -

(Pregled 1.)

Biro rada - kancelarija	1.1.2008.	%	31.12.2008.	%	Razlika 4 - 2	Procenat smanjenja/povećanja 4 : 2
1	2	3	4	5	6	7
Podgorica	6685	21.25	5819	20.49	-866	-12.95
Cetinje	765	2.43	1639	5.77	874	114.25
Danilovgrad	719	2.29	759	2.67	40	5.56
Kolašin	688	2.19	690	2.43	2	0.29
Biro rada Podgorica	8857	28.15	8907	31.37	50	0.56
Berane	1947	6.19	1732	6.10	-215	-11.04
Andrijevića	394	1.25	363	1.28	-31	-7.87
Plav	484	1.54	405	1.43	-79	-16.32

Rožaje	1330	4.23	1279	4.50	-51	-3.83
Biro rada Berane	4155	13.21	3779	13.31	-376	-9.05
Herceg Novi	929	2.95	962	3.39	33	3.55
Kotor	1053	3.35	972	3.42	-81	-7.69
Tivat	858	2.73	716	2.52	-142	-16.55
Biro rada Herceg Novi	2840	9.03	2650	9.33	-190	-6.69
Nikšić	3839	12.20	3280	11.55	-559	-14.56
Šavnik	205	0.65	188	0.66	-17	-8.29
Plužine	128	0.41	122	0.43	-6	-4.69
Biro rada Nikšić	4172	13.26	3590	12.64	-582	-13.95
Pljevlja	2761	8.77	2439	8.59	-322	-11.66
Žabljak	352	1.12	292	1.03	-60	-17.05
Biro rada Pljevlja	3113	9.89	2731	9.62	-382	-12.27
Bijelo Polje	4313	13.71	3538	12.46	-775	-17.97
Mojkovac	755	2.40	628	2.21	-127	-16.82
Biro rada Bijelo Polje	5068	16.11	4166	14.67	-902	-17.80
Bar	1621	5.15	1305	4.60	-316	-19.49
Budva	448	1.42	394	1.39	-54	-12.05
Ulcinj	1200	3.81	872	3.07	-328	-27.33
Biro rada Bar	3269	10.39	2571	9.05	-698	-21.35
S CRNA GORA	31465	100	28394	100.00	-3071	-9.76

1.5. Struktura nezaposlenih prema dužini cekanja na zaposlenje

Od ukupnog broja nezaposlenih na dan 31.12.2008. godine (28.394 lica) na zaposlenje preko jedne godine je čekalo 15.774 lica ili 55,55%, a 31.12.2007. godine 18.774 ili 59,67%, što znaci da je dugorocna nezaposlenost smanjena.

Na zaposlenje preko tri godine ceka 8.358 lica ili 29,43% (31.12.2007. – 9.812 ili 31,18%). Od lica koja cekaju preko tri godine, 2.681 lice ili 32,07% od ukupnog broja ima I ili II stepen obrazovanja, sa završenim III, IV i V stepenom obrazovanja je 5.172 ili 61,88%, a sa višim i visokim obrazovanjem je njih 505 ili 6,04% od ukupnog broja.

U narednom pregledu prikazani su nezaposleni sa aspekta dužine cekanja na evidenciji Zavoda, a potom slijedi i graficki prikaz.

Nezaposleni - prema dužini cekanja na zaposlenje -

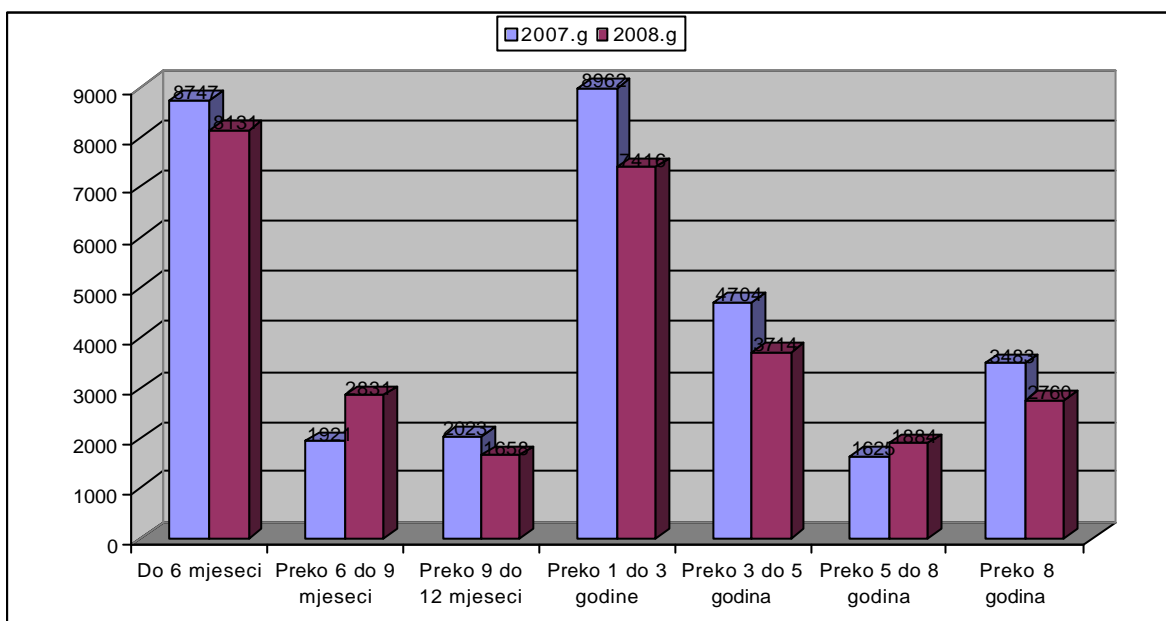
(Pregled 2.)

Rb	Dužina cekanja	31.12.2007. godine		31.12.2008. godine		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Do 6 mjeseci	8747	3547	8131	4034	-616	92.96
2	Preko 6 do 9 mjeseci	1921	901	2831	1389	910	147.37
3	Preko 9 do 12 mjeseci	2023	969	1658	794	-365	81.96

4	Preko 1 do 3 godine	8962	3947	7416	3047	-1546	82.75
5	Preko 3 do 5 godina	4704	1904	3714	1371	-990	78.95
6	Preko 5 do 8 godina	1625	821	1884	725	259	115.94
7	Preko 8 godina	3483	2034	2760	1403	-723	79.24
8	Ukupno:	31465	14013	28394	12763	-3071	90.24

**Nezaposleni
- prema dužini cekanja na zaposlenje -**

(Grafik 5.)

1.6. Starosna struktura nezaposlenih lica

Sa preko 50 godina starosti je 31.12.2008. godine bilo 10.084 lica ili 35,51% od ukupnog broja nezaposlenih lica, a 31.12.2007. godine 9.281 ili 29,5%, što znaci da se u ukupnom broju nezaposlenih povecalo učešće ove kategorije.

Lica starosti preko 40 godina ima 16.369 ili 57,65% (31.12.2007. – 16.354 ili 51,93%), što ukazuje na dosta nepovoljnu starosnu strukturu.

Na evidenciji se nalazi 4.413 ili 15,54% od ukupnog broja nezaposlenih lica starosti do 25 godina, dok podaci za 2007. godinu iznose: 5.274 ili 16,76% (stanje na dan 31.12), što znaci da se tokom 2008. godine smanjila nezaposlenost mladih.

U narednom pregledu prikazani su nezaposleni sa aspekta godina starosti, a potom slijedi i graficki prikaz.

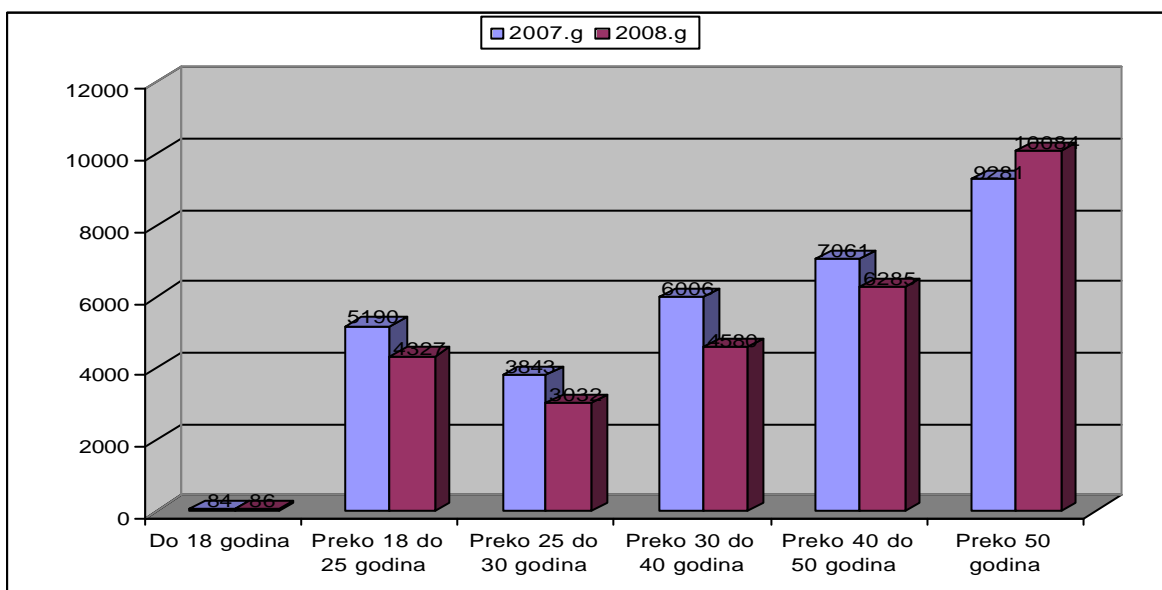
**Nezaposleni
- prema godinama starosti -**

(Pregled 3.)

Rb	Dužina cekanja	31.12.2007. godine		31.12.2008. godine		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Do 18 godina	84	44	86	44	2	102.38
2	Preko 18 do 25	5190	2454	4327	2060	-863	83.37
3	Preko 25 do 30	3843	1994	3032	1545	-811	78.90
4	Preko 30 do 40	6006	3266	4580	2546	-1426	76.26
5	Preko 40 do 50	7061	3425	6285	3270	-776	89.01
6	Preko 50 godina	9281	2832	10084	3298	803	108.65
7	Ukupno:	31465	14013	28394	12763	-3071	90.24

Nezaposleni prema godinama starosti

(Grafik 6.)

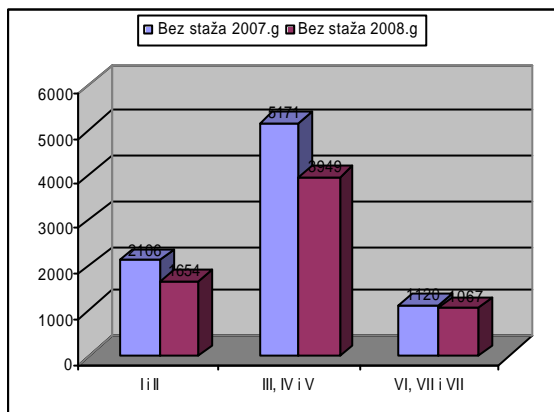

1.7. Struktura nezaposlenih prema dužini radnog staža

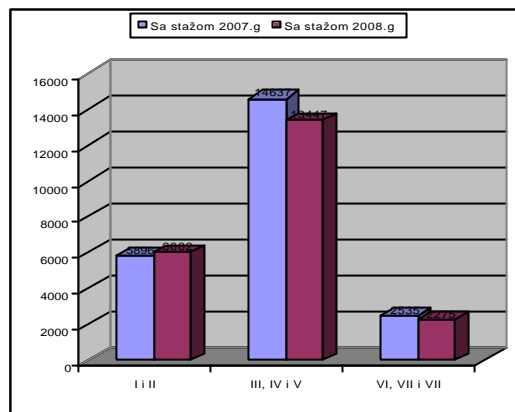
Od ukupnog broja nezaposlenih, 6.670 lica ili 23,49% nema evidentiranog radnog staža (na dan 31.12.2007. godine 8.397 lica ili 26,68%). Od tog broja, lica bez kvalifikacija (I i II stepen) ima 1.654 ili 24,80%, srednjoškolaca (III, IV i V stepen) je 3.949 ili 59,21%, dok lica sa višim i visokim obrazovanjem (VI, VII i VIII stepen) ima 1.067 ili 15,99%.

Ostala lica sa evidencije nezaposlenih – 21.724 ili 76,51% od ukupnog broja su lica koja imaju radni staž (na dan 31.12.2007. godine 23.068 lica ili 73,32%). Od toga, 6.002 lica ili 27,63% nema kvalifikaciju (I i II stepen), 13.447 ili 61,90% su srednjoškolci i 2.275 ili 10,47% su lica sa visokom ili višom spremom.

Nezaposleni
- prema radnom stažu i stepenima stručne spreme -
(Grafik 7.)

(Grafik 8.)

Nezaposleni
- prema dužini radnog staža -

(Pregled 4.)

Rb	Radni staž	31.12.2007. godine		31.12.2008. godine		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Bez staža	8397	4044	6670	3294	-1727	79.43
2	Do 1 godine	3571	2073	2724	1444	-847	76.28
3	Preko 1 do 2	1918	1140	1599	952	-319	83.37
4	Preko 2 do 3	1029	546	831	488	-198	80.76
5	Preko 3 do 5	1345	823	1125	681	-220	83.64
6	Preko 5 do 10	1996	1073	1730	971	-266	86.67
7	Preko 10 do 20	3537	1427	3312	1474	-225	93.64
8	Preko 20 do 30	7079	2451	7737	308	658	109.30
9	Preko 30	2593	436	2666	451	73	102.82
10	Ukupno:	31465	14013	28394	12763	-3071	90.24

1.8. Novoprijavljeni

U 2008. godini na evidenciju Zavoda za zapošljavanje se prijavilo 41.707 lica (776 ili 1,83% lica manje u odnosu na 2007. godinu). Od navedenog broja, broj lica koja se prvi put prijavljuju je 13.033 ili 31,25%, dok se 28.674 lica ili 68,75% već prijavljivalo na evidenciju Zavoda.

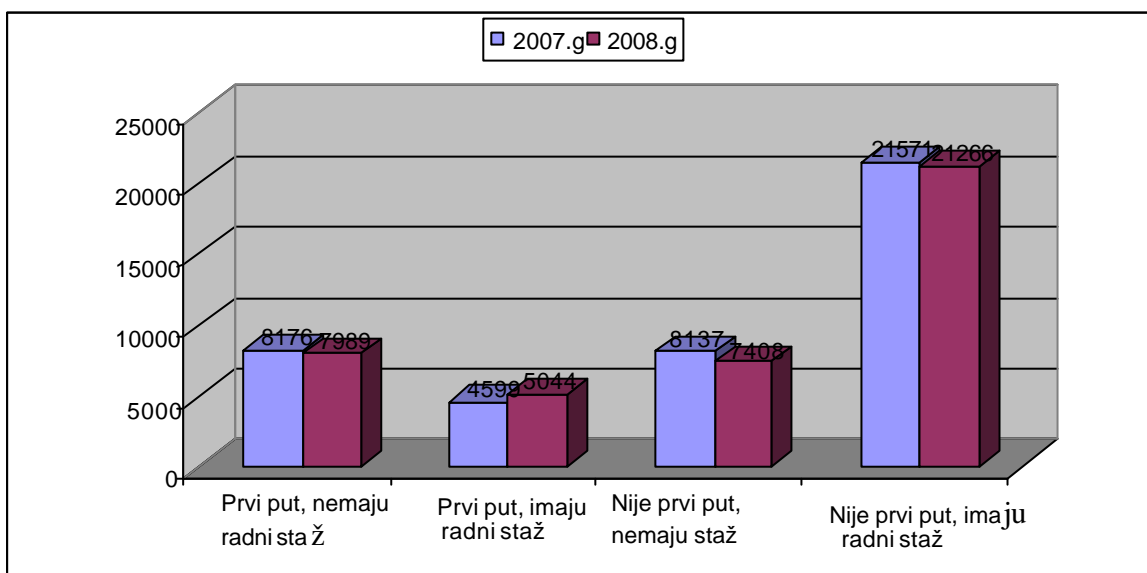
Novoprijavljeni

(Pregled 5.)

Rb	Novoprijavljeni	2007. godina		2008. godina		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Prvi put, nemaju radni staž	8176	3898	7989	4003	-187	97.71
2	Prvi put, imaju radni staž	4599	1640	5044	2147	445	109.68
3	Nije prvi put, nemaju radni staž	8137	3995	7408	3776	-729	91.04
4	Nije prvi put, imaju radni staž	21571	11136	21266	10973	-305	98.59
5	UKUPNO:	42483	20669	41707	20899	-776	98.17

Novoprijavljeni

(Grafik 10.)

Najviše novoprijavljenih lica bio je u biroima rada Podgorica (15.696 ili 37,63%), Berane (6.012 ili 14,41%), Bar (4.791 ili 11,48%) i Nikšić (4.541 ili 10,88%).

1.9. Oglašavanje slobodnih radnih mjesta

U 2008. godini oglašeno je 64.854 slobodnih radnih mjesta kroz 33.851 prijavu o slobodnim radnim mjestima, što je za 929 ili 1,45% više nego u 2007. godini (63.925).

Od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta 17.470 ili 26,94% je radni odnos na neodređeno vrijeme, 34.511 ili 53,21% je radni odnos na određeno

vrijeme, 3.703 ili 5,71% su pripravnici i 9.170 ili 14,14% su ostale vrste ranog odosa (pripravnik –volonter, dopunski rad, privremeni i povremeni poslovi, sezonski poslovi, privremeno radno angažovanje, zapošljavanja invalida).

Posmatrano prema vrsti radnog mjesta 34.122 ili 52,61% su novootvorena radna mjesta, a 30.732 ili 47,39% su upražnjena radna mjesta.

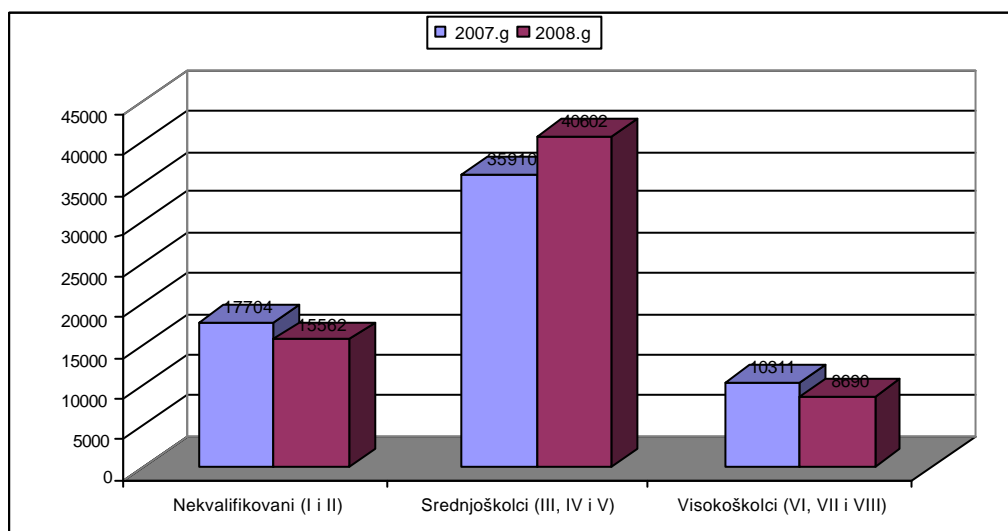
Oglašena slobodna radna mjesta - prema kvalifikacionoj strukturi -

(Pregled 6.)

Rb	Oglašena slobodna radna mjesta <i>1</i>	2007. godina		2008. godina		Odnosi 4:2	
		Ukupno <i>2</i>	% <i>3</i>	Ukupno <i>4</i>	% <i>5</i>	Nom.raz. <i>6</i>	Indeks <i>7</i>
1	Nekvalifikovani (I i II stepen)	17704	27,69	15562	23,99	-2142	87.90
2	Srednja strucna sprema (III, IV i V)	35910	56,17	40602	62,6	4692	113.07
3	Viša i visoka škola (VI, VII i VIII)	10311	16,14	8690	13,41	-1621	84.28
4	UKUPNO:	63925	100	64854	100	929	101.45

Oglašena slobodna radna mjesta

(Grafik 11.)

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta odnosi se na IV stepen strucne spreme - 20.830 ili 32,12% od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta, zatim na III stepen - 16.288 ili 25,11%, pa na I stepen - 12.078 ili 18,62% itd.

U Podgorici je 23.100 ili 35,62% od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta, u Budvi - 7.170 ili 11,05%, Herceg Novom - 5.916 ili 9,12% itd.

Oglašena slobodna radna mjesta
- prema vrsti radnog mjesta, radnog odnosa i stručnoj spremi -
(Pregled 7.)

Rb	Stepen stručne spremlje	Ukupno	Vrsta radnog mjesta		Vrsta radnog odnosa			
			Novootvorena	Upraznjena	Na neodređeno	Na određeno	Pripravnici	Ostali
			3	4	5	6	7	8
1	I	12080	6566	5514	2593	6714	0	2773
2	II	3484	2226	1258	695	1246	1	1542
3	III	16284	9623	6661	5183	8658	14	2429
4	IV	20832	10429	10403	5653	12469	655	2045
5	V	565	243	322	77	305	1	182
6	VI ₁	1682	800	882	399	912	289	82
7	VI ₂	2	1	1	1	0	0	1
8	VII ₁	9708	4152	5556	2753	4131	2728	96
9	VII ₂	207	73	134	111	71	5	20
10	VIII	10	9	1	5	5	0	0
11	Ukupno	64854	34122	30732	17470	34511	3703	9170

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta je u trgovini, opravljanju motornih vozila i predmeta za domaćinstvo (19.592 ili 30,21%), zatim u turizmu i ugostiteljstvu, (10.077 ili 15,54%).

Oglašena slobodna radna mjesta
- po djelatnostima -

(Pregled 8.)

Rb	Djelatnost	2007. godina		2008. godina		Odnosi 4:2	
		OSRM	%	OSRM	%	Nom.raz.	Indeks
		2	3	4	5	6	7
1	A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	498	0,78	698	1.08	200	140.16
2	B Ribarstvo	187	0,29	121	0.19	-66	64.71
3	V Vadenje rude i kamena	959	1,50	1144	1.76	185	119.29
4	G Prerađivačka industrija	6340	9,92	6143	9.47	-197	96.89
5	D Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom i vodom	1008	1,58	787	1.21	-221	78.08
6	Đ Građevinarstvo	3759	5,88	3816	5.88	57	101.52
7	E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motocikala i predmeta za domaćinstvo	19714	30,84	19592	30.21	17618	992.50
8	Ž Hoteli i restorani	10868	17,00	10077	15.54	-791	92.72
9	Z Saobraćaj, skladištenje i veze	4412	6,90	4449	6.86	37	100.84
10	I Finansijsko poslovanje	1056	1,65	1443	2.22	387	136.65
11	J Aktivnosti u vezi sa	4172	6,53	3786	5.84	-386	90.75

	nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti						
12	K Državna uprava i odbrana; obavezn o socijalno osiguranje	2309	3,61	2823	4.35	514	122.26
13	L Obrazovanje	2566	4,01	3319	5.12	753	129.35
14	LJ Zdravstveni i socijalni rad	2225	3,48	2237	3.45	12	100.54
15	M Ostale komunalne, društvene i licne uslužne aktivnosti	3811	5,96	4399	6.78	588	115.43
16	N Privatna domacinstva sa zaposlenim licima	28	0,04	15	0.02	-13	53.57
17	NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	13	0,02	5	0.01	-8	38.46
18	UKUPNO:	63925	100	64854	100.00	929	101.45

1.10. Zapošljavanje

Prema informacijama dobijenim od strane poslodavaca putem obrasca E3, sa evidencije Zavoda za zapošljavanje, u 2008. godini, zaposleno je 40.575 lica što je za 373 ili 0,93% lica više u odnosu na 2007. godinu.

U opštini Podgorica zaposleno je 14.492 ili 35,71% od ukupnog broja, Herceg Novi - 4.244 ili 10,46% i Nikšić - 3.935 ili 9,69%. Najmanje zapošljavanja je bilo u opštini Šavnik – 2 lica ili 0,005% i Plav - 57 lica ili 0,14%.

Najviše su zapošljavani srednjoškolci sa četvrtim stepenom stručne spreme – 14.104 ili 34,76%, sa trećim - 11.327 ili 27,91%, dok je najmanje zapošljavanja lica sa VIII stepenom obrazovanja – 3 ili 0,007%.

Prema podacima Zavoda za statistiku Crne Gore – MONSTAT-a u Crnoj Gori je u novembru 2008. godine bilo 165.953 zaposlenih lica, što je za 9.801 ili 6,3% više u odnosu na novembar 2007. godine.

U narednom pregledu (Pregled 9) prikazano je zapošljavanje lica sa evidencije nezaposlenih Zavoda za zapošljavanje po opštinama, u 2008. godini i poređenje sa 2007, dok Pregled 10 prikazuje zapošljavanje po stepenima stručne spreme, vrsti radnog mjesta i radnog odnosa.

Zapošljavanje - po opštinama -

(Pregled 9.)

Rb	Opština	2007. g		2008. g		Odnosi 4:2	
		Zapošljavanje	%	Zapošljavanje	%	Nom.raz.	Indeks
		2	3	4	5	6	7
1	Andrijevica	50	0.12	62	0.15	12	24.00
2	Bar	2899	7.21	3012	7.42	113	3.90
3	Berane	883	2.20	1046	2.58	163	18.46
4	Bijelo Polje	1787	4.45	1955	4.82	168	9.40
5	Budva	3520	8.76	2908	7.17	-612	-17.39
6	Cetinje	527	1.31	459	1.13	-68	-12.90
7	Danilovgrad	574	1.43	526	1.30	-48	-8.36
8	Herceg Novi	4446	11.06	4244	10.46	-202	-4.54
9	Kolašin	453	1.13	519	1.28	66	14.57
10	Kotor	1942	4.83	1895	4.67	-47	-2.42
11	Mojkovac	344	0.86	368	0.91	24	6.98
12	Nišić	3717	9.25	3935	9.70	218	5.86
13	Plav	104	0.26	57	0.14	-47	-45.19
14	Pljevlja	2369	5.89	1618	3.99	-751	-31.70
15	Plužine	86	0.21	137	0.34	51	59.30
16	Podgorica	13242	32.94	14492	35.72	1250	9.44
17	Rožaje	405	1.01	502	1.24	97	23.95
18	Šavnik	14	0.03	2	0.005	-12	-85.71
19	Tivat	1424	3.54	1351	3.33	-73	-5.13
20	Ulcinj	1157	2.88	1267	3.12	110	9.51
21	Žabljak	259	0.64	220	0.54	-39	-15.06
22	Ukupno:	40202	100.00	40575	100.00	373	0.93

Zapošljavanje

- po stepenima stručne spreme, vrsti radnog mjesta i radnog odnosa -
(Pregled 10.)

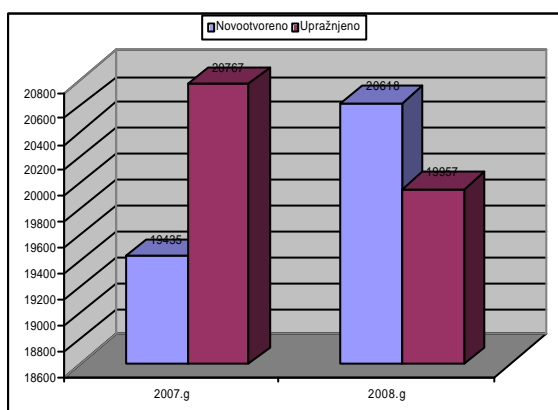
Rb	Stepen stručne spreme	Ukupno	Novootvoreno	Upražnjeno	Neodređeno	Ostalo
	1					
1	I	6533	3373	3160	1591	4942
2	II	1748	1019	729	486	1262
3	III	11327	6164	5163	3189	8138
4	IV	14104	6950	7154	3810	10294
5	V	218	96	122	59	159
6	VI ₁	1791	793	998	384	1407
7	VI ₂	12	6	6	3	9
8	VII ₁	4758	2186	2572	1093	3665
9	VII ₂	81	30	51	39	42
10	VIII	3	1	2	2	1
11	Ukupno	40575	20618	19957	10656	29919

Od ukupnog broja zapošljavanja, 20.618 ili 50,81% se odnosi na novootvorena radna mjesta, dok su 19.957 ili 49,19% upražnjena. Na neodređeno radno vrijeme je zaposleno 10.656 lica ili 26,26%.

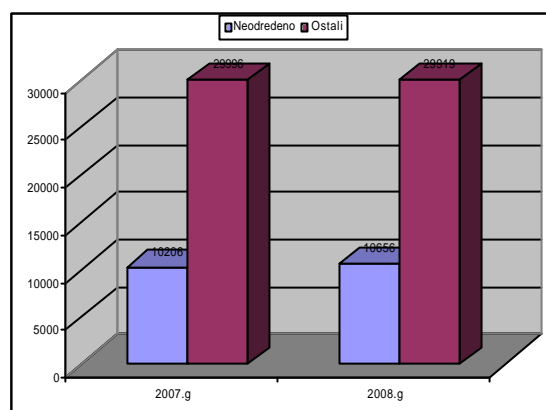
Na narednoj strani data su dva grafika (broj 12 i 13), na kojima se mogu uociti razlike u zapošljavanju prema vrsti radnog mjesta i vrsti radnog odnosa, u 2007. i 2008. godini.

Zapošljavanje - prema vrsti radnog mjesta i vrsti radnog odnosa –

(Grafik 12.)

(Grafik 13.)

Najviše zapošljavanja je bilo na poslovima u trgovini na veliko i malo, opravci motornih vozila i predmeta za domaćinstvo – 13.987 ili 34,47% od ukupnog broja i ugostiteljstvu i trgovini – 5.302 ili 13,07%.

Zapošljavanje - po djelatnostima -

(Pregled 11.)

Rb	Djelatnost <i>1</i>	2007. g		2008. g		Odnosi 4:2	
		Zap.	%	Zap.	%	Nom.raz.	Indeks
		<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1	A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	370	0.92	479	1.18	109	29.46
2	B Ribarstvo	125	0.31	67	0.17	-58	-46.40
3	D Proizvodnja i snadbijevanje elekt. energijom, gasom i vodom	621	1.54	429	1.06	-192	-30.92
4	E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motoc. i predmeta za domac.	12965	32.25	13987	34.47	1022	7.88
5	G Preradivačka industrija	4402	10.95	3924	9.67	-478	-10.86
6	I Finansijsko poslovanje	690	1.72	862	2.12	172	24.93
7	J Aktivnosti u vezi sa nekretnin., iznajmljivanje i poslov. aktivn.	2425	6.03	2279	5.62	-146	-6.02

8	K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1028	2.56	982	2.42	-46	-4.47
9	Đ Građevinarstvo	2207	5.49	2299	5.67	92	4.17
10	L Obrazovanje	1660	4.13	2043	5.04	383	23.07
11	LJ Zdravstveni i socijalni rad	1723	4.29	1495	3.68	-228	-13.23
12	M Ostale komunal., društvene i lične uslužne aktivnosti	2850	7.09	2902	7.15	52	1.82
13	N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	17	0.04	7	0.02	-10	-58.82
14	NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	9	0.02	2	0.005	-7	-77.78
15	V Vadenje rude i kamena	1007	2.50	741	1.83	-266	-26.42
16	Z Saobraćaj, skladištenje i veze	2632	6.55	2775	6.84	143	5.43
17	Ž Hoteli i restorani	5471	13.61	5302	13.07	-169	-3.09
18	UKUPNO:	40202	100	40575	100	373	0.93

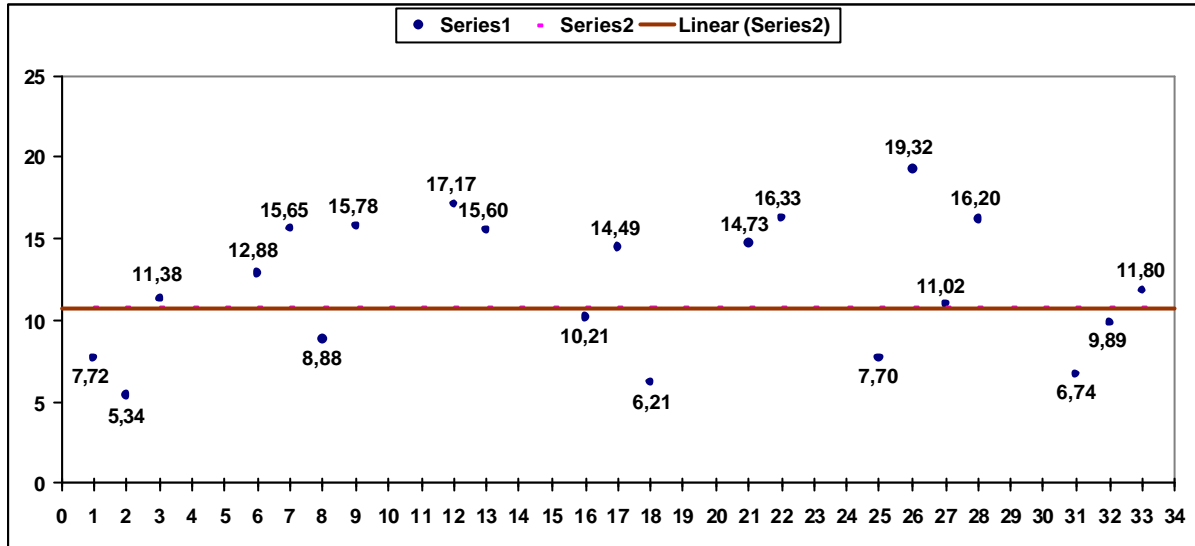
**Stopa nezaposlenosti
- po opštinama -**

(Pregled 21.)

RB	BIRO RADA	OPŠTINA	STOPA
1	BAR	Bar	7,72
2		Budva	5,34
3		Ulcinj	11,38
6	BERANE	Berane	12,88
7		Andrijevica	15,65
8		Plav	8,88
9		Rožaje	15,78
12	BIJELO POLJE	Bijelo Polje	17,17
13		Mojkovac	15,60
16	NIKŠIĆ	Nikšić	10,21
17		Šavnik	14,49
18		Plužine	6,21
21	PLJEVLJA	Pljevlja	14,73
22		Žabljak	16,33
25	PODGORICA	Podgorica	7,70
26		Cetinje	19,32
27		Danilovgrad	11,02
28		Kolašin	16,20
31	HERCEG NOVI	Herceg Novi	6,74
32		Kotor	9,89
33		Tivat	11,80

**Prikaz kretanja stope nezaposlenosti po opštinama
- stanje na dan 31.12.2008. godine**

(Grafik 14.)

Napomena: Brojevi od 1 do 34 (x-osa) odgovaraju opštinama iz gornjeg Pregleda 21 (1 = Bar (7,72), 2 = Budva (5,34), 3 = Ulcinj (11,38), itd). Horizontalna linija predstavlja prosječnu stopu nezaposlenosti u Crnoj Gori – 10,74%, na dan 31.12.2008. godine, i služi za sagledavanje odstupanja stopa nezaposlenosti po opštinama od prosječne stope u Crnoj Gori.

**Nezaposleni
- po opštinama i polu -**

(Pregled 22.)

Rb	Opština	31.12.2007. godina		31.12.2008. godina		Index	
		S	Žene	S	Žene	4:2	5:3
		2	3	4	5	6	7
1	Andrijevića	394	169	363	144	92.13	85.21
2	Berane	1947	728	1732	671	88.96	92.17
3	Budva	448	297	394	235	87.95	79.12
4	Bijelo Polje	4313	1864	3538	1607	82.03	86.21
5	Bar	1621	972	1305	819	80.51	84.26
6	Cetinje	765	358	1639	754	214.25	210.61
7	Danilovgrad	719	315	759	319	105.56	101.27
8	Herceg Novi	929	440	962	436	103.55	99.09
9	Kotor	1053	384	972	375	92.31	97.66
10	Kolašin	688	279	690	275	100.29	98.57
11	Mojkovac	755	276	628	228	83.18	82.61

12	Nikšić	3839	1837	3280	1673	85.44	91.07
13	Podgorica	6685	3136	5819	2695	87.05	85.94
14	Plav	484	169	405	117	83.68	69.23
15	Plužine	128	55	122	51	95.31	92.73
16	Pljevlja	2761	1213	2439	1101	88.34	90.77
17	Rožaje	1330	418	1279	384	96.17	91.87
18	Savnik	205	74	188	68	91.71	91.89
19	Tivat	858	311	716	267	83.45	85.85
20	Ulcinj	1200	542	872	402	72.67	74.17
21	Žabljak	352	176	292	142	82.95	80.68
22	UKUPNO	31465	14013	28394	12763	90.24	91.08

Nezaposleni
- prema dužini cekanja na zaposlenje i stepenima stručne spreme -
(Pregled 24.)

Dužina cekanja	Stepen stručne spreme										Ukupno	
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII	â	ž
Do 6 mjeseci	1638	258	1968	2710	64	338	2	1134	16	3	8131	4034
Preko 6 do 9 mjeseci	838	96	701	860	28	118	0	183	7	0	2831	1389
Preko 9 do 12 mjeseci	325	59	450	580	15	62	0	159	8	0	1658	794
Preko 1 do 3 godine	1445	316	2383	2198	267	371	3	425	8	0	7416	3047
Preko 3 do 5 godina	896	257	1237	973	77	166	1	106	1	0	3714	1371
Preko 5 do 8 godina	428	171	642	495	25	68	0	55	0	0	1884	725
Preko 8 godina	572	357	905	806	12	73	0	35	0	0	2760	1403
Ukupno:	6142	1514	8286	8622	488	1196	6	2097	40	3	28394	12763
Ukupno žene	2221	717	3075	4924	36	564	1	1201	22	2		

Nezaposleni po biroima rada i stepenima stručne spreme
(Pregled 23.)

Opština	S	Žene	Stepen stručne spreme									
			I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Podgorica	5819	2695	1033	291	1400	1997	147	195	2	736	17	1
Cetinje	1639	754	669	64	327	470	14	51	0	42	2	0
Danilovgrad	759	319	174	22	233	247	26	19	0	38	0	0
Kolašin	690	275	226	22	230	174	3	15	0	19	1	0
<i>Biro rada Podgorica</i>	8907	4043	2102	399	2190	2888	190	280	2	835	20	1

Berane	1732	671	482	53	472	559	8	70	0	88	0	0
Andrijevića	363	144	106	9	110	121	1	7	0	9	0	0
Plav	405	117	94	6	104	147	5	17	0	32	0	0
Rožaje	1279	384	412	27	398	305	4	53	0	80	0	0
<i>Biro rada Berane</i>	3779	1316	1094	95	1084	1132	18	147	0	209	0	0
Herceg Novi	962	436	65	117	316	263	39	74	0	86	2	0
Kotor	972	375	73	125	339	224	14	115	0	81	1	0
Tivat	716	267	62	41	217	170	116	49	1	57	3	0
<i>Biro rada H. Novi</i>	2650	1078	200	283	872	657	169	238	1	224	6	0
Nikšić	3280	1673	489	173	1051	1009	33	167	2	348	7	1
Savnik	188	68	51	7	70	51	0	3	1	5	0	0
Plužine	122	51	25	3	50	35	1	2	0	6	0	0
<i>Biro rada Nikšić</i>	3590	1792	565	183	1171	1095	34	172	3	359	7	1
Prijevlja	2439	1101	507	168	788	800	29	79	0	68	0	0
Žabljak	292	142	59	3	87	126	0	6	0	10	1	0
<i>Biro rada Prijevlja</i>	2731	1243	566	171	875	926	29	85	0	78	1	0
Bijelo Polje	3538	1607	811	208	1248	998	22	124	0	127	0	0
Mojkovac	628	228	152	37	228	168	1	20	0	22	0	0
<i>Biro rada Bijelo Polje</i>	4166	1835	963	245	1476	1166	23	144	0	149	0	0
Bar	1305	819	334	71	281	420	8	75	0	113	3	0
Budva	394	235	67	22	97	135	6	22	0	42	2	1
Ulcinj	872	402	251	45	240	203	11	33	0	88	1	0
<i>Biro rada Bar</i>	2571	1456	652	138	618	758	25	130	0	243	6	1
UKUPNO :	28394	12763	6142	1514	8286	8622	488	1196	6	2097	40	3

**Nezaposlenih
- prema godinama starosti -**

(Pregled 25.)

Godine života	Stepen stručne spreme										Ukupno	
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII	ā	ž
Do 18 godina	76	2	8	0	0	0	0	0	0	0	86	44
Preko 18 do 25	542	24	1312	1733	6	97	1	536	6	0	4327	2060
Preko 25 do 30	455	27	780	887	6	233	3	559	8	0	3032	1545
Preko 30 do 40	834	23	1188	1626	22	236	0	422	13	0	4580	2546
Preko 40 do 50	1400	5	1620	2242	80	243	0	237	6	0	6285	3270
Preko 50 godina	2800	3	3381	2135	373	387	2	344	7	3	10084	3298
Ukupno:	6142	1514	8286	8622	488	1196	6	2097	40	3	28394	12763
Ukupno žene:	2221	717	3075	4924	36	564	1	1201	22	2		

Nezaposleni
- prema dužini radnog staža i stepenima stručne spreme -

(Pregled 26.)

Dužina Radnog staža	Stepen stručne spreme										Ukupno	ž
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII		
Bez staža	1308	346	1773	2164	12	224	1	835	7	0	6670	3294
Do 1 godine	483	99	708	1100	8	138	1	184	3	0	2724	1444
Preko 1 do 2	171	64	387	554	3	141	1	270	8	0	1599	952
Preko 2 do 3	105	40	222	299	2	57	0	104	2	0	831	488
Preko 3 do 5	149	54	298	430	5	73	0	113	3	0	1125	681
Preko 5 do 10	280	105	463	642	12	95	1	128	4	0	1730	971
Preko 10 do 20	841	230	933	999	33	118	0	151	6	1	3312	1474
Preko 20 do 30	2134	461	2578	1860	192	262	1	243	6	0	7737	3008
Preko 30	671	115	924	574	221	88	1	69	1	2	2666	451
Ukupno:	6142	1514	8286	8622	488	1196	6	2097	40	3	28394	12763
Ukupno žene:	2221	717	3075	4924	36	564	1	1201	22	2		

Novoprijavljeni
- prema stepenima stručne spreme -

(Pregled 27.)

Opis	Ukupno	Žene	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Prvi put, nema zapošljavanja	7989	4003	2328	60	1149	2640	14	163	2	1621	12	0
Prvi put, ima zapošljavanja	5044	2147	1517	129	1132	1537	82	176	1	450	18	2
Nije prvi put, nema zapošljavanja	7408	3776	2684	198	1855	1991	9	193	3	471	3	1
Nije prvi put, ima zapošljavanja	21266	10973	3850	932	6029	7397	138	1009	9	1869	31	2
UKUPNO:	41707	20899	10379	1319	10165	13565	243	1541	15	4411	64	5

Novoprijavljeni
- po opštinama i stepenima stručne spreme -

(Pregled 28.)

Opština	Ukupno	žene	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Andrijevisa	296	118	99	1	83	91	0	9	0	13	0	0
Berane	2336	1057	691	37	570	783	2	71	0	182	0	0
Budva	1010	576	211	30	210	373	19	57	1	107	1	1
Bijelo Polje	3663	1632	1049	113	1086	1025	11	119	0	259	1	0
Bar	2897	1577	853	146	624	895	9	128	0	238	4	0
Cetinje	2068	989	786	68	356	642	12	69	0	132	3	0

Danilovgrad	1354	656	312	26	382	511	15	25	0	82	1	0
Herceg Novi	1872	1009	180	172	529	579	19	152	0	232	9	0
Kotor	1283	610	123	89	347	424	8	124	3	161	3	1
Kolašin	621	283	192	21	209	142	1	10	0	45	1	0
Mojkovac	753	322	163	16	272	227	2	27	0	46	0	0
Nikšić	4193	2274	701	132	1100	1421	31	144	2	650	10	2
Podgorica	11653	6149	2392	291	2327	4426	64	393	4	1734	21	1
Plav	1872	974	1098	16	373	311	7	24	0	43	0	0
Plužine	212	88	45	1	96	53	1	3	0	13	0	0
Pljevlja	2123	970	407	72	677	734	14	75	0	141	3	0
Rožaje	1508	594	644	3	399	324	0	26	0	112	0	0
Šavnik	136	59	32	4	30	54	0	4	2	10	0	0
Tivat	864	483	107	57	247	288	20	55	3	82	5	0
Ulcinj	884	434	279	23	224	217	8	22	0	110	1	0
Žabljak	109	45	15	1	24	45	0	4	0	19	1	0
Ukupno:	41707	20899	10379	1319	10165	13565	243	1541	15	4411	64	5

**Oglašena slobodna radna mjesta
- po opštinama i stepenima stručne spreme -**

(Pregled 29.)

OPŠTINA	Prijave	SRM	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
ANDRIJEVICA	65	104	5	2	31	28	1	2	0	35	0	0
BAR	2507	4833	1357	187	1031	1565	86	157	1	444	4	0
BERANE	804	1429	355	10	207	523	2	41	0	281	10	0
BIJELO POLJE	1494	2628	556	19	947	572	3	89	0	437	5	0
BUDVA	2821	7170	1425	817	1795	2364	141	131	0	480	12	5
CETINJE	627	1271	187	11	393	367	9	32	0	268	3	0
DANILOVGRAD	574	1068	325	10	335	223	6	24	0	145	0	0
HERCEG NOVI	3239	5916	1235	1036	2092	938	44	180	0	370	21	0
KOLAŠIN	545	988	237	29	300	294	1	19	0	108	0	0
KOTOR	1766	2711	398	211	867	773	19	94	1	339	9	0
MOJKOVAC	315	512	72	0	210	112	8	20	0	90	0	0
NIKŠIĆ	2878	5530	869	304	1668	1771	5	93	0	794	6	0
PLAV	119	235	30	1	84	55	1	1	0	63	0	0
PLJEVLJA	1031	1864	398	11	547	482	1	44	0	380	1	0
PLUŽINE	118	158	17	7	67	15	1	6	0	44	1	0
PODGORICA	12202	23100	3002	566	3932	9790	212	623	0	4835	135	5
ROŽAJE	502	839	156	6	332	133	2	38	0	172	0	0
ŠAVNIK	56	78	12	0	21	27	0	7	0	11	0	0
TIVAT	994	1677	339	195	607	340	15	37	0	144	0	0
ULCINJ	1017	2408	1021	44	752	342	4	39	0	206	0	0
ŽABLJAK	178	337	81	18	49	118	4	6	0	61	0	0
UKUPNO	33852	64854	12076	3485	16279	20841	565	1691	2	9698	207	10

**Oglašena slobodna radna mjesta
- po djelatnostima i stručnoj spremi -**

(Pregled 30.)

Djelatnost	S	%	Stepen stručne spreme								
			I	II	III	IV	V	VI ₁	VII ₁	VII ₂	VIII
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	698	1.08	234	32	193	144	3	9	81	2	0
B Ribarstvo	121	0.19	25	6	47	40	1	2	0	0	0
V Vadenje rude i kamena	1144	1.76	565	32	222	159	1	25	140	0	0
G Prerađivačka industrija	6143	9.47	1839	232	1862	1541	38	89	541	1	0
D Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom i vodom	787	1.21	76	26	303	218	4	6	154	0	0
Đ Građevinarstvo	3816	5.88	1112	361	994	782	50	51	463	3	0
E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motocikala i predmeta za domaćinstvo	19592	30.21	3329	692	6297	7968	36	338	930	2	0
Ž Hoteli i restorani	10077	15.54	2475	1591	3022	2382	269	130	208	0	0
Z Saobraćaj, skladištenje i veze	4449	6.86	471	105	1281	1869	33	245	436	9	0
I Finansijsko poslovanje	1443	2.22	29	2	13	726	1	124	546	2	0
J Aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	3786	5.84	567	158	627	1477	7	103	846	1	0
K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	2823	4.35	77	26	290	531	7	96	1790	6	0
L Obrazovanje	3319	5.12	179	7	45	117	28	225	2654	54	10
LJ Zdravstveni i socijalni rad	2237	3.45	275	37	138	1000	6	160	498	123	0
M Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti	4399	6.78	822	177	946	1871	81	82	416	4	0
N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	15	0.02	3	0	7	2	0	0	3	0	0
NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	5	0.01	0	0	1	3	0	0	1	0	0
UKUPNO:	64854	100	3484	3484	16288	20830	565	1685	9707	207	10

**Oglašena slobodna radna mjesta
- po djelatnostima i vrsti radnog odnosa -**

(Pregled 31.)

Djelatnost	Ukupno:	Novootvoreno	Upraznjeno	Neodređeno	Određeno	Pripravnik	Pripravnik volonter	Dopunski rad	Privremeni poslovi	Sezonski poslovi	Privremeno radno angažovanje	Invalidi
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	698	331	367	137	487	48	0	0	0	26	0	0
B Ribarstvo	121	67	54	38	67	0	0	0	0	16	0	0
V Vadenje rude i kamena	787	324	463	399	264	104	0	0	0	20	0	0
G Prerađivačka industrija	3816	2343	1473	1238	2231	148	0	1	73	125	0	0
D Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom i vodom	19593	11169	8424	6133	11858	271	1	4	0	1321	4	1
Đ Građevinarstvo	6143	2896	3247	1541	4039	169	0	0	0	388	0	6
E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motocikala i predmeta za domaćinstvo	1443	777	666	305	989	147	0	0	0	1	1	0
Ž Hoteli i restorani	3786	2754	1032	1523	1614	373	0	2	0	271	2	1
Z Saobracaj, skladištenje i veze	2823	912	1911	1126	957	726	0	0	0	13	1	0
I Finansijsko poslovanje	3319	725	2594	180	2482	647	0	8	0	0	2	0
J Aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	2237	889	1348	510	1027	488	0	26	2	184	0	0
K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	4399	1351	3048	906	3092	236	0	0	0	164	0	1
L Obrazovanje	15	8	7	7	6	2	0	0	0	0	0	0
LJ Zdravstveni i socijalni rad	5	3	2	3	2	0	0	0	0	0	0	0
M Ostale komunalne, društvene i licne uslužne aktivnosti	1144	561	583	123	687	63	0	0	0	271	0	0
N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	4449	2485	1964	1578	2287	235	0	16	0	333	0	0
NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	10077	6528	3549	1724	2422	46	0	4	5	5875	1	0
UKUPNO:	64854	34123	30732	17471	34511	3703	1	61	80	9008	11	9

Zapošljavanje
- po opštinama i stručnoj spremi -

(Pregled 32.)

Opština	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Andrijevića	62	4	0	11	18	0	6	0	23	0	0
Bar	3012	745	147	855	910	11	145	1	196	2	0
Berane	1046	180	6	220	384	0	69	0	178	9	0
Bijelo Polje	1955	241	47	544	664	4	156	0	298	1	0
Budva	2908	601	143	961	917	24	103	2	154	3	0
Cetinje	459	61	5	71	185	4	26	0	105	2	0
Danilovgrad	526	159	14	135	146	4	13	0	55	0	0
Herceg Novi	4244	662	621	1416	1010	21	214	0	291	9	0
Kolašin	519	84	24	189	167	0	13	0	42	0	0
Kotor	1895	230	108	583	637	13	102	3	215	4	0
Mojkovac	368	28	8	151	105	1	24	0	51	0	0
Nikšić	3935	359	113	1271	1548	22	160	0	460	2	0
Plav	57	3	0	11	25	1	5	0	12	0	0
Pljevlja	1618	208	41	544	549	15	79	0	180	2	0
Plužine	137	20	2	56	26	0	5	0	27	1	0
Podgorica	14492	2160	333	3285	5934	79	511	3	2143	42	2
Rožaje	502	126	3	133	138	0	35	0	66	1	0
Šavnik	2	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Tivat	1351	230	93	451	384	16	65	1	108	3	0
Ulcinj	1267	399	28	390	272	2	50	0	125	0	1
Žabljak	220	33	12	49	84	1	10	2	29	0	0
Ukupno:	40575	6533	1748	11327	14104	218	1791	12	4758	81	3

Zapošljavanje
- po djelatnostima i stepenima stručne spreme -
(Pregled 33.)

Djelatnost	S	%	Stepen stručne spreme									
			I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	479	1.18	126	21	137	107	2	12	0	50	1	0
B Ribarstvo	67	0.17	16	2	22	24	0	1	0	2	0	0
V Vadenje rude i kamena	429	1.06	85	12	110	138	4	27	0	45	0	0
G Prerađivačka industrija	13987	34.47	524	171	722	596	21	53	0	205	0	0
D Proizvodnja i snadbijevanje elektricnom energijom, gasom i vodom	3924	9.67	2019	508	4506	5879	48	401	5	577	1	0
Đ Građevinarstvo	862	2.12	861	168	1298	1193	26	105	0	265	0	0
E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motocikala i predmeta za domaćinstvo	2279	5.62	19	6	42	384	5	88	0	315	4	0
Ž Hoteli i restorani	982	2.42	256	66	544	837	14	113	1	446	3	0
Z Saobraćaj, skladištenje i veze	2299	5.67	32	23	77	231	6	77	0	524	10	1
I Finansijsko poslovanje	2043	5.04	92	13	72	225	7	356	0	1295	20	0
J Aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	1495	3.68	105	38	120	740	11	142	0	315	32	1
K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	2902	7.15	744	112	698	1031	12	101	0	216	4	0
L Obrazovanje	7	0.02	1	0	4	1	0	0	0	1	0	0
LJ Zdravstveni i socijalni rad	2	0.005	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
M Ostale komunalne, društvene i licne uslužne aktivnosti	741	1.83	156	15	297	166	4	28	0	74	0	0
N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	2775	6.84	335	91	734	1161	21	167	2	259	2	1
NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	5302	13.07	1156	479	1937	1404	38	120	4	173	3	0
UKUPNO:	40575	100	6533	1748	11327	14104	218	1791	12	4758	81	3

PREGLED: 2008. godina

(Pregled 34.)

Rb	Opština	Broj nezaposlenih 1.1.2008.	Novo prijavljeni 1.1.-31.12.2008.	Ukupno 3+4	OSRM 1.1.-31.12. 2008.g	Zaposleni 1.1.-31.12. 2008.g	Broj nezaposlenih 31.12.2008.	INDEX			
								6:5	7:4	7:5	7:6
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Andrijevića	394	296	690	104	62	363	15.07	20.95	8.99	59.62
2	Berane	1947	2336	4283	4833	3012	1732	112.84	128.94	70.32	62.32
3	Budva	448	1010	1458	1429	1046	394	98.01	103.56	71.74	73.20
4	Bijelo Polje	4313	3663	7976	2628	1955	3538	32.95	53.37	24.51	74.39
5	Bar	1621	2897	4518	7170	2908	1305	158.70	100.38	64.36	40.56
6	Cetinje	765	2068	2833	1271	459	1639	44.86	22.20	16.20	36.11
7	Danilovgrad	719	1354	2073	1068	526	759	51.52	38.85	25.37	49.25
8	Herceg Novi	929	1872	2801	5916	4244	962	211.21	226.71	151.52	71.74
9	Kotor	1053	1283	2336	988	519	972	42.29	40.45	22.22	52.53
10	Kolašin	688	621	1309	2711	1895	690	207.10	305.15	144.77	69.90
11	Mojkovac	755	753	1508	512	368	628	33.95	48.87	24.40	71.88
12	Nikšić	3839	4193	8032	5530	3935	3280	68.85	93.85	48.99	71.16
13	Podgorica	6685	11653	18338	235	57	5819	1.28	0.49	0.31	24.26
14	Plav	484	1872	2356	1864	1618	405	79.12	86.43	68.68	86.80
15	Plužine	128	212	340	158	137	122	46.47	64.62	40.29	86.71
16	Pljevlja	2761	2123	4884	23100	14492	2439	472.97	682.62	296.72	62.74
17	Rožaje	1330	1508	2838	839	502	1279	29.56	33.29	17.69	59.83
18	Savnik	205	136	341	78	2	188	22.87	1.47	0.59	2.56
19	Tivat	858	864	1722	1677	1351	716	97.39	156.37	78.46	80.56
20	Ulcinj	1200	884	2084	2408	1267	872	115.55	143.33	60.80	52.62
21	Žabljak	352	109	461	337	220	292	73.10	201.83	47.72	65.28
22	UKUPNO	31465	41707	73181	64854	40575	28394	88.62	97.29	55.44	62.56

PREGLED: 2007. godina

(Pregled 35.)

Rb	Opština	Broj nezaposelnih 1.1.2007.	Novo prijavljeni 1.1.-31.12.2007.	Ukupno 3+4	OSRM 1.1.-31.12.2007.	Zaposleni 1.1.-31.12.2007.	Broj nezaposelnih 31.12.2007.	INDEX			
								6:5	7:4	7:5	7:6
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Andrijevića	402	331	733	73	50	394	9.96	15.11	6.82	68.49
2	Berane	2303	2178	4481	1284	2899	1947	28.65	133.10	64.70	225.78
3	Budva	647	768	1415	8157	883	448	576.47	114.97	62.40	10.83
4	Bijelo Polje	4949	3302	8251	2316	1787	4313	28.07	54.12	21.66	77.16
5	Bar	2565	2949	5514	4818	3520	1621	87.38	119.36	63.84	73.06
6	Cetinje	1016	1882	2898	1084	527	765	37.41	28.00	18.18	48.62
7	Danilovgrad	944	1335	2279	826	574	719	36.24	43.00	25.19	69.49
8	Herceg Novi	1197	1627	2824	7884	4446	929	279.18	273.26	157.44	56.39
9	Kotor	1426	1892	3318	2638	453	1053	79.51	23.94	13.65	17.17
10	Kolašin	868	822	1690	779	1942	688	46.09	236.25	114.91	249.29
11	Mojkovac	983	619	1602	394	344	755	24.59	55.57	21.47	87.31
12	Nikšić	5122	4165	9287	4936	3717	3839	53.15	89.24	40.02	75.30
13	Podgorica	8819	12670	21489	21111	104	6685	98.24	0.82	0.48	0.49
14	Plav	703	1031	1734	227	2369	484	13.09	229.78	136.62	1043.61
15	Plužine	152	177	329	117	86	128	35.56	48.59	26.14	73.50
16	Pljevlja	2922	2431	5353	2037	13242	2761	38.05	544.71	247.38	650.07
17	Rožaje	1212	1699	2911	806	405	1330	27.69	23.84	13.91	50.25
18	Šavnik	259	139	398	54	14	205	13.57	10.07	3.52	25.93
19	Tivat	670	1275	1945	1805	1424	858	92.80	111.69	73.21	78.89
20	Ulcinj	1338	1055	2393	2180	1157	1200	91.10	109.67	48.35	53.07
21	Žabljak	372	136	508	381	259	352	75.00	190.44	50.98	67.98
22	UKUPNO	38869	42483	81352	63925	40202	31465	78.58	94.63	49.42	62.89

**TABELARNI PRIKAZ KRETANJA PRIHODA OD PRODAJE AKCIJA
ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE U 2008. GODINI**

JAVNI TENDER

RB	NAZIV PREDUZECA	OPŠTINA	STATUS	NOVAC	OBVEZNICE		PROVIZIJA U EUR	DATUM PRODAJE
					STARA ŠTEDNJA	RESTITUCIJA		
1.	"RADVENT"	NIKŠIĆ	REALIZOVAN	8.602,90			86,90	25.7.2007.
2.	"POLIMKA"	BERANE	REALIZOVAN	104,79				19.8.2008.
3.	UKUPNO			8.707,69			86,90	

JAVNA AUKCIJA

RB	NAZIV PREDUZECA	OPŠTINA	STATUS	NOVAC	OBVEZNICE		PROVIZIJA U EUR	DATUM PRODAJE
					STARA ŠTEDNJA	RESTITUCIJA		
1.	"JEKON"	B. POLJE	REALIZOVAN	12.685,38			128,00	6.11.2008.

BERZA

RB	NAZIV PREDUZECA	OPŠTINA	STATUS	NOVAC	OBVEZNICE		PROVIZIJA U EUR	DATUM PRODAJE
					STARA ŠTEDNJA	RESTITUCIJA		
1.	"KOOPERACIJA"	PODGORICA	REALIZOVAN	-	-	59.119,00	88,72	13.2.2008.
2.	"HIPOTEKARNA BANKA"	PODGORICA	REALIZOVAN	3.035,83	-	3.035,00	4,86	27.3.2008.
3.	"VELEPROMET"	PODGORICA	REALIZOVAN	9.926,88	-	5.000,00	75,01	18.7.2008
4.	UKUPNO			12.962,71	-	67.154,00	168,59	

REKAPITULACIJA

RB	MODEL PRODAJE	BROJ PREDUZECA	NOVAC	OBVEZNICE		UKUPNO
				STARA ŠTEDNJA	RESTITUCIJA	
1.	BERZA	3	12.962,71	-	67.154,00	80.116,71
2.	JAVNA AUKCIJA	1	12.685,38	-	-	12.685,38
3.	JAVNI TENDER	2	8.707,69	-	-	8.707,69
4.	UDJELI	-	-	-	-	-
5.	UKUPNO	6	34.355,78	-	67.154,00	101.509,78

**TABELA: ODOBRENA KREDITNA SREDSTVA ZA SAMOZAPOŠLJAVANJE
(PO OPŠTINAMA, 2008. GODINA)**

RB	OPŠTINA	BROJ KREDITA	BROJ RADNIKA	SREDSTVA (EUR)
1.	Andrijevica	18	21	83.737
2.	Bar	38	62	276.537
3.	Berane	114	132	574.827
4.	Bijelo Polje	78	128	536.618
5.	Budva	6	10	36.201
6.	Danilovgrad	18	27	96.340
7.	Žabljak	7	10	46.000
8.	Kolašin	28	37	144.407
9.	Kotor	2	4	20.000
10.	Mojkovac	49	60	238.337
11.	Nikšić	178	243	1.028.352
12.	Plav	32	37	175.335
13.	Plužine	11	11	51.000
14.	Pljevlja	78	108	454.558
15.	Podgorica	83	166	630.901
16.	Rožaje	107	147	666.661
17.	Tivat	3	4	20.000
18.	Ulcinj	25	43	163.672
19.	Herceg Novi	17	27	119.504
20.	Cetinje	29	41	183.737
21.	Šavnik	15	17	73.000
22.	UKUPNO (1-21)	936	1.335	5.619.724

**TABELA: ODOBRENA KREDITNA SREDSTVA ZA SAMOZAPOŠLJAVANJE
(PO DJELATNOSTIMA, 2008. GODINA)**

RB	DJELATNOST	BROJ KREDITA	BROJ RADNIKA	SREDSTVA (EUR)
1.	Industrija i rudarstvo	39	76	331.467
2.	Poljoprivreda i ribarstvo	409	494	2.004.008
3.	Sumarstvo	3	4	16.136
4.	Gradevinarstvo	26	38	160.876
5.	Saobracaj i veze	34	43	179.537
6.	Trgovina	169	255	1.128.417
7.	Ugostiteljsvo i turizam	59	118	490.480
8.	Zanatstvo i licne usluge	148	231	975.759
9.	Finans.tehn.i posl. usluge	20	29	119.808
10.	Obrazovanje, nauka, kultura i informacije	8	14	66.136
11.	Zdravstvena i socijalna zaštita	21	33	147.100
22.	UKUPNO (1-21)	936	1.335	5.619.724